

13b

**ZAHRANIČNÍ (VOJENSKÁ)
POLITIKA STÁTU – SDÍLENÍ
NÁKLADŮ V ALIANCI**

Bohuslav PERNICA

OSNOVA:

- Kolektivní obrana
- Sdílení nákladů kolektivní obrany
- Česká republika a NATO
- Problém černého pasažéra (ochota platit)
- Případová studie Kosovo

***Klíčové pojmy:** finanční a nefinanční kontribuce, sdílení nákladů, civilní a vojenský rozpočet NATO, podíl státu na rozpočtu NATO (cost share), způsob určení cost share, spravedlnost rozdělení finančních náklad, problém černého pasažéra, profesionální armáda, udržitelnost schopností, mezinárodní pomoc, rekonstrukční operace, nation building, nástup mezinárodního společenství do funkcí státu, nahrazení veřejných financí mezinárodní pomocí.*

DOPORUČENÁ LITERATURA

- GAO/NSIAD-98-172 NATO: History of Common Budget Cost Shares. [Report to Congressional Requesters] GAO: 1998
- Al-Madhagi Gamil Program NSIP, jeho fungování a role v Severoatlantické alianci. *Vojenské rozhledy*, 2007, roč. 16, č. 1, s. 97-107.
- COOPER, Ch., ZYCHER, B. *Perceptions of NATO Burden-Sharing*. 1st ed. Santa Monica: RAND, 1989. ISBN 0-8330-0981-8 (<http://www.rand.org/pubs/reports/R3750/>)
- GHEZ, J., J. The Enduring Partnership? The Trans-Atlantic Community as a Natural Alliance. 1st ed. Santa Monica: RAND, 2010. (http://www.rand.org/pubs/rgs_dissertations/RGSD266/)
- SCHNELL, J., STRAUB, G. *Kosten des Kosovo-Krieges*. Munchen: UniBW, 1999. (www.unibw.de/.../studienuberdiekosteneskriegesimkosovo/1999-06-22_kosten_kosovo_a.pdf)
- *Military matters: The beginnings of NATO's military structure: birth of the Alliance to the fall of the Berlin Wall*. Brussels: NATO, 2006. [dostupné na http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120116_nato-mil-stru-e.pdf]
- *North Atlantic Treaty*. [dostupné na http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/stock_publications/20120822_nato_treaty_en_light_2009.pdf]
- *10 let členství České republiky v NATO*. Praha: MO ČR, 2009. ISBN 978-80-7278-491-2

ORGANIZACE SEVEROATLANTICKÉ SMLOUVY (NATO)

- Založena: 4. 4. 1949, Severoatlantická (Washingtonská) smlouva
- Sídlo: Brusel (Belgie)
- Zakládající státy: 12; v roce 2013: 28
- Úřední jazyk: angličtina (*North Atlantic Treaty Organization* – NATO), francouzština (*Organisation du Traité de l'Atlantique Nord* – OTAN)
- Partnerství pro mír (PfP)
- Středozeemský dialog

NATO MEMBER AND PARTNER COUNTRIES

NATO member countries

Twenty-eight members cooperate in promoting security and stability through diplomatic, political and military means. They are committed to the principle of collective defence, which means that an attack against one member or more is considered as an attack against all. NATO also develops partnerships with non-NATO countries and is involved in crisis management operations and missions.

Euro-Atlantic Partners

Partnership with non-NATO countries started as early as 1991 to help other newly independent states build a solid democratic environment, maintain political stability and moderate armed forces. Discussions on security issues of common interest take place within a multilateral forum called the Euro-Atlantic Partnership Council and practical cooperation is organized with individual partner countries through NATO's Partnership for Peace programme. NATO also maintains special relationships with Russia, Ukraine and Georgia.

Mediterranean Dialogue countries

These countries participate in a security dialogue with NATO to improve mutual understanding and contribute towards regional security through strategic practical cooperation. At present, there are seven participating countries, which can consult collectively and individually with NATO.

Istanbul Cooperation Initiative countries

This initiative offers countries of the broader Middle East region practical bilateral security cooperation with NATO so as to contribute to global and regional security. To date, four countries have joined.

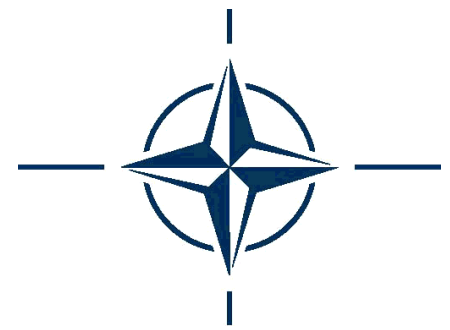
Partners across the globe

NATO has developed bilateral relations with a number of countries which are not part of NATO's other partnership frameworks. They include countries such as Australia, Japan, the Republic of Korea, New Zealand, Pakistan, Iraq, Afghanistan and Mongolia. They develop cooperation with NATO in areas of mutual interest and some contribute actively to NATO operations either militarily or in some other way.

* Turkey recognizes the Republic of Macedonia with its constitutional name.
* The State of Israel has a special partnership with NATO. The position of the United Nations on the question of Jerusalem is contained in several Resolutions of the General Assembly and the Security Council concerning this question.

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by NATO.

WASHINGTONSKÁ SMLOUVA

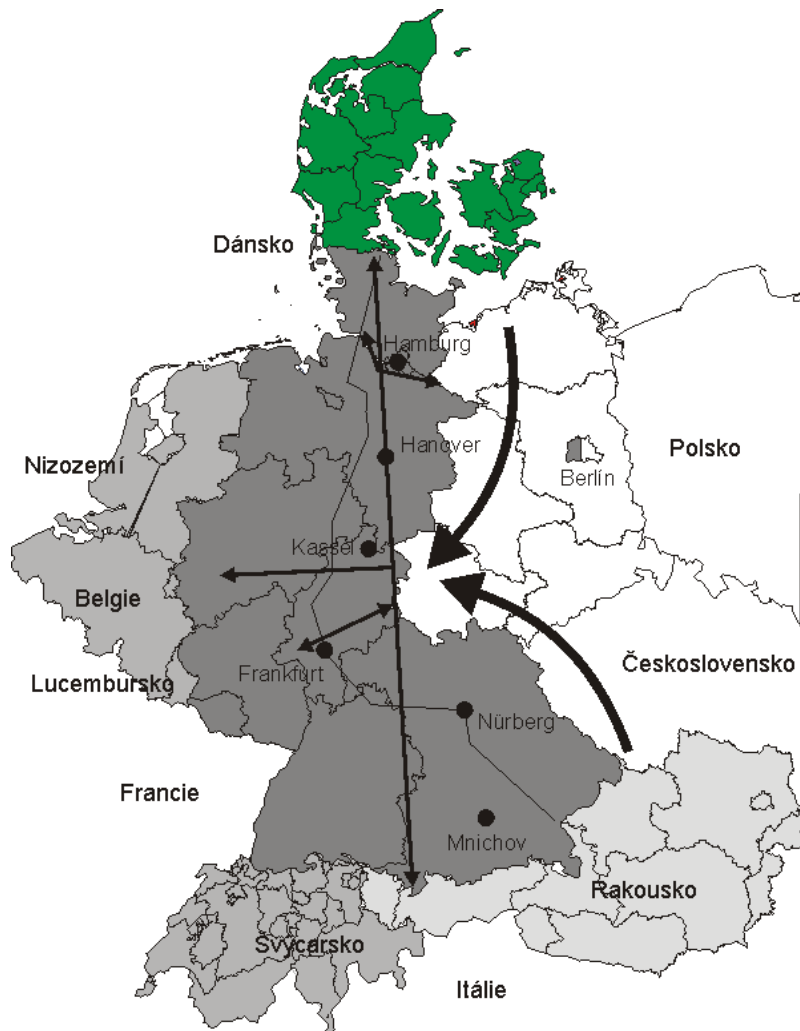
- **čl. III:** Aby bylo co nejúčinněji dosaženo cílů této smlouvy, budou smluvní strany jednotlivě i společně stárou a účinnou svépomocí a vzájemnou výpomocí **udržovat a rozvíjet svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku.**
- **čl. IV:** Smluvní strany budou **společně konzultovat** vždy, když podle názoru kterékoli z nich bude ohrožena územní celistvost, politická nezávislost nebo bezpečnost kterékoli smluvní strany.
- **čl. V:** Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňujíc právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že ***neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly***, s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru.

SPOLEČNÉ ZAJIŠTĚNÍ VNĚJŠÍ BEZPEČNOSTI

- Problém území
- Mezinárodní dohoda o společném postupu (konflikt velkého a malého rozsahu)
- Scénář/e – počet velkých a malých operací na území aliance mimo území
- Požadavek na společné (nadmárodní) struktury a národní schopnosti
- Moc/váha členů aliance a vzájemná solidarita

NATO V DOBĚ STUDENÉ VÁLKY

VARŠAVSKÁ SMLOUVA (BIPOLÁRNÍ SVĚT)

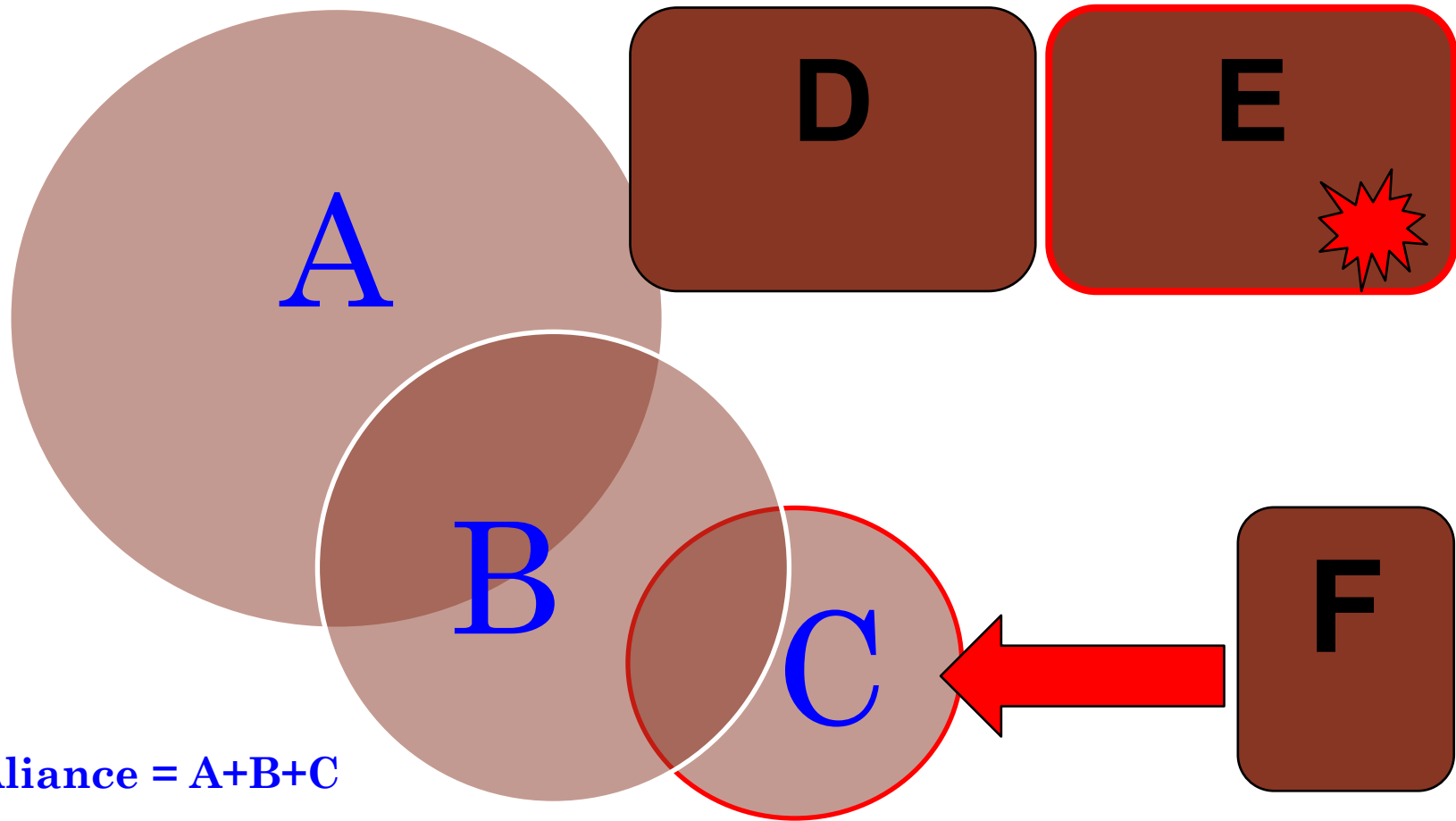
- vznik: 14. 5. 1955 *Smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci* (reakce na rozšiřování NATO o SRN), model 20+10 let
- členské státy: Svaz sovětských socialistických republik, Bulharská lidová republika, Polská lidová republika, Československá (socialistická) republika, Maďarská lidová republika, Rumunská socialistická republika, Německá demokratická republika (od r. 1956), Albánská lidová republika (do r. 1968)
- zánik: 1. 7. 1991 (Praha)

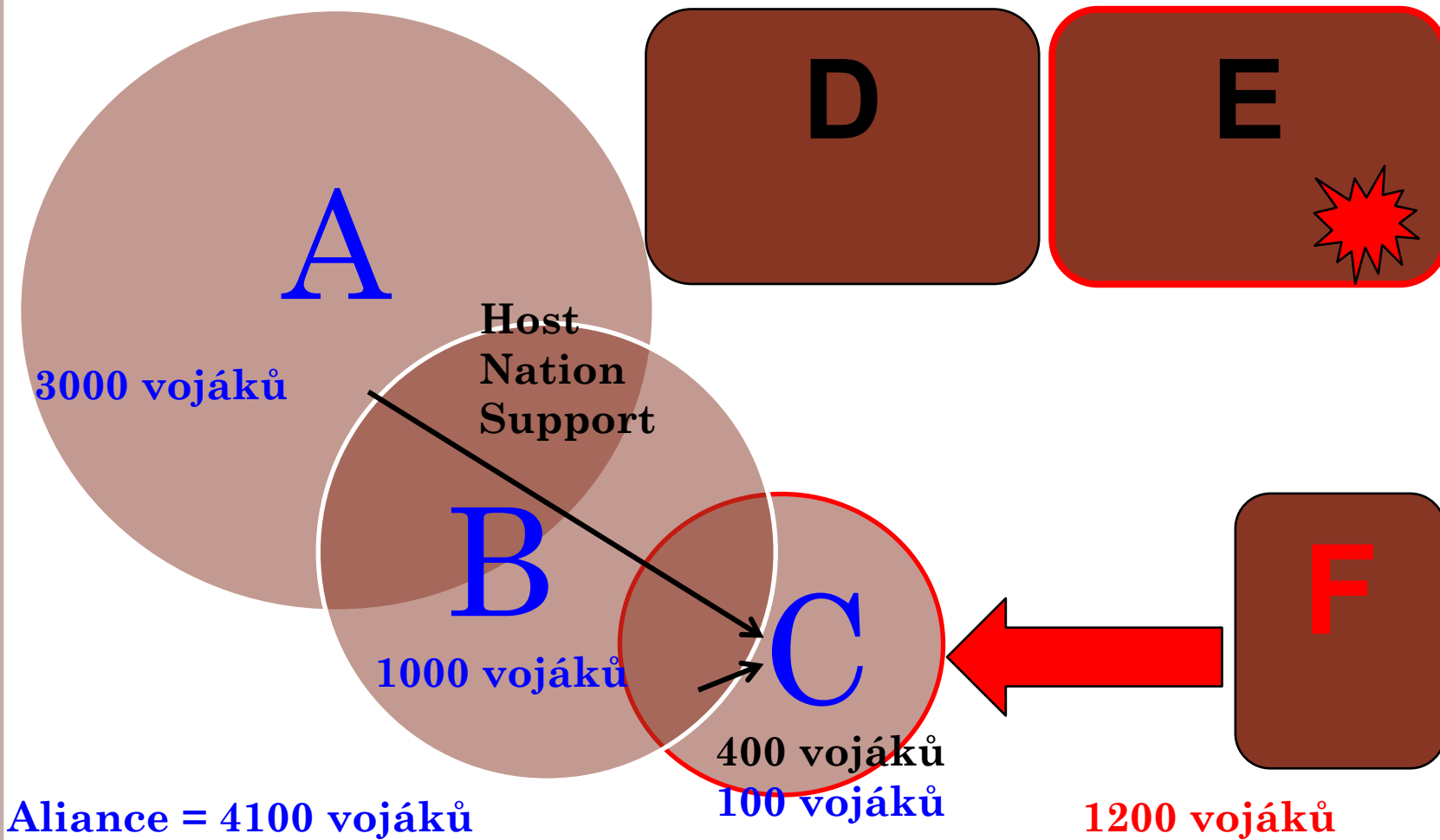
VS/čl.4: Dojde-li v Evropě k ozbrojenému útoku proti jednomu státu nebo několika státům zúčastněným na Smlouvě se strany kteréhokoli státu nebo skupiny států, každý stát zúčastněný na Smlouvě na základě práva na individuální nebo kolektivní sebeobranu, v souhlase s článkem 51 Charty Organizace Spojených národů, *poskytne státu nebo státům, které byly takto napadeny, okamžitou pomoc, individuálně i v dohodě s ostatními státy zúčastněnými na Smlouvě a to všemi prostředky, které považuje za nutné, včetně použití ozbrojené síly.* Státy zúčastněné na Smlouvě budou se neprodleně radit o společných opatřeních, která je nutno podniknout pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.

WS/čl. 5: Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňujíc právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že *neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly,* s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru.

PROBLÉM „BOJIŠTĚ“ (ÚZEMÍ ALIANCE, HRANICE ALIANCE, ÚZEMÍ JINÉHO STÁTU)

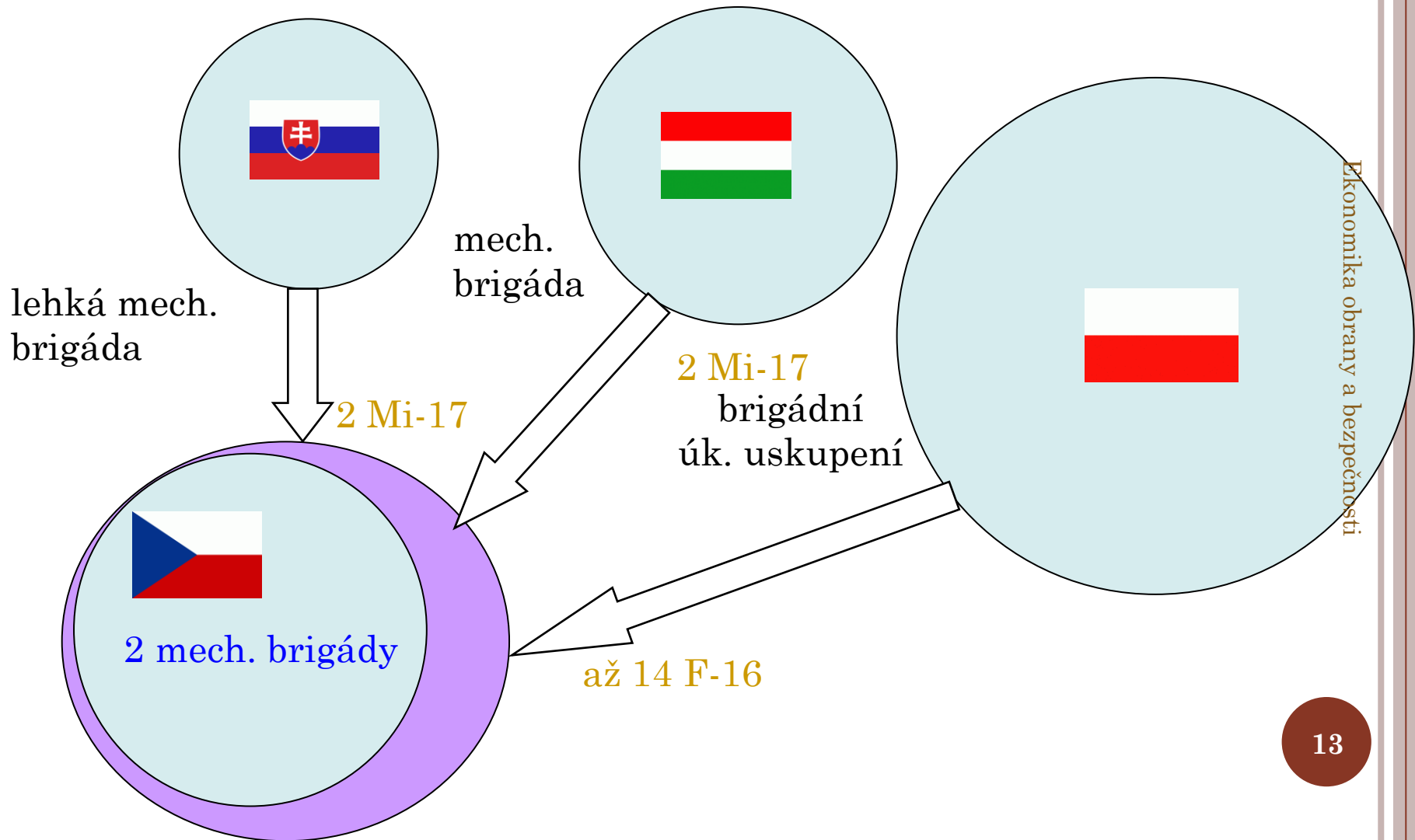

SOLIDARITA/HODNOTA BEZPEČNOSTNÍ ZÁRUKY

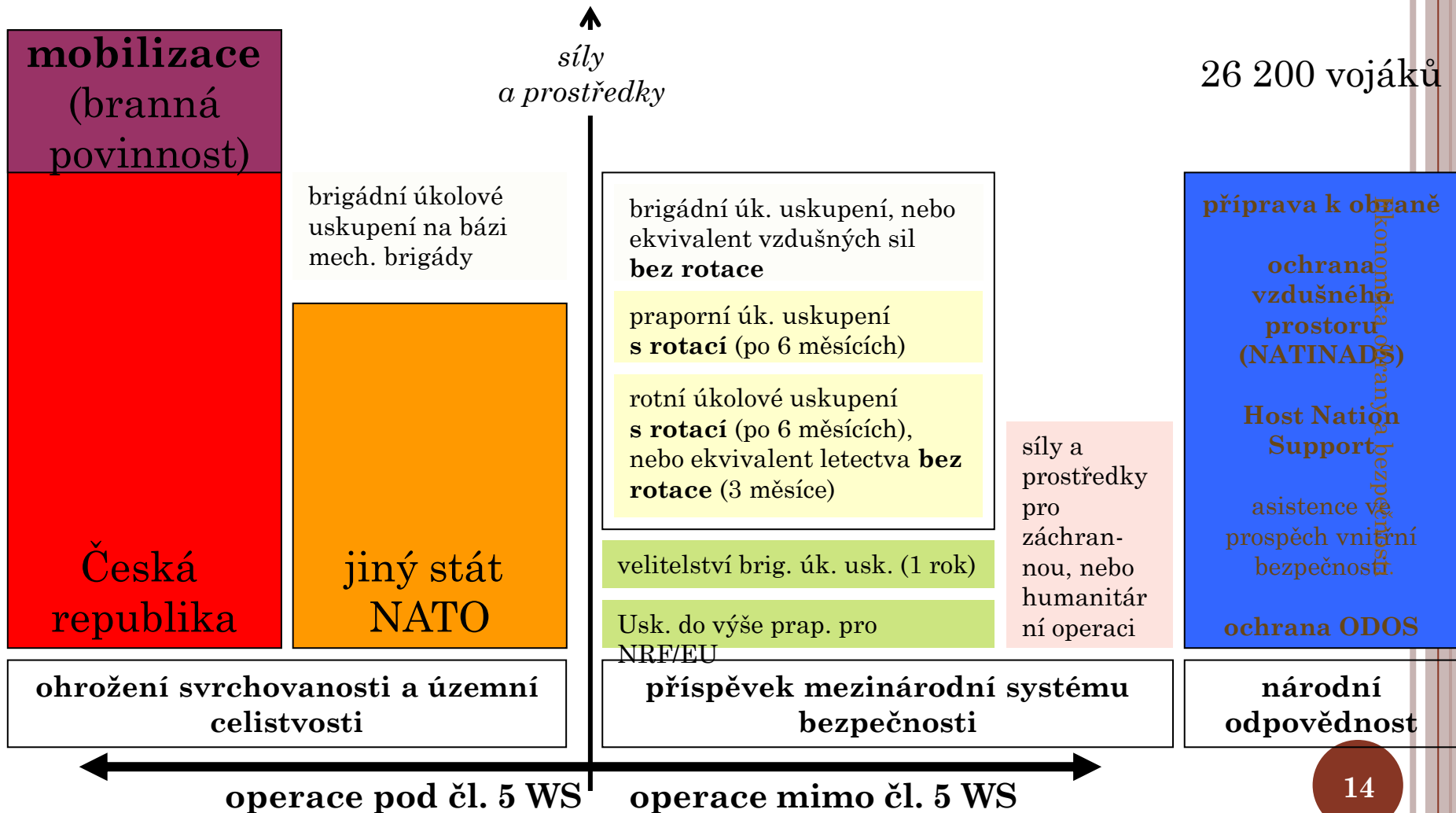

zaručený poměr sil 3-5 ku 1

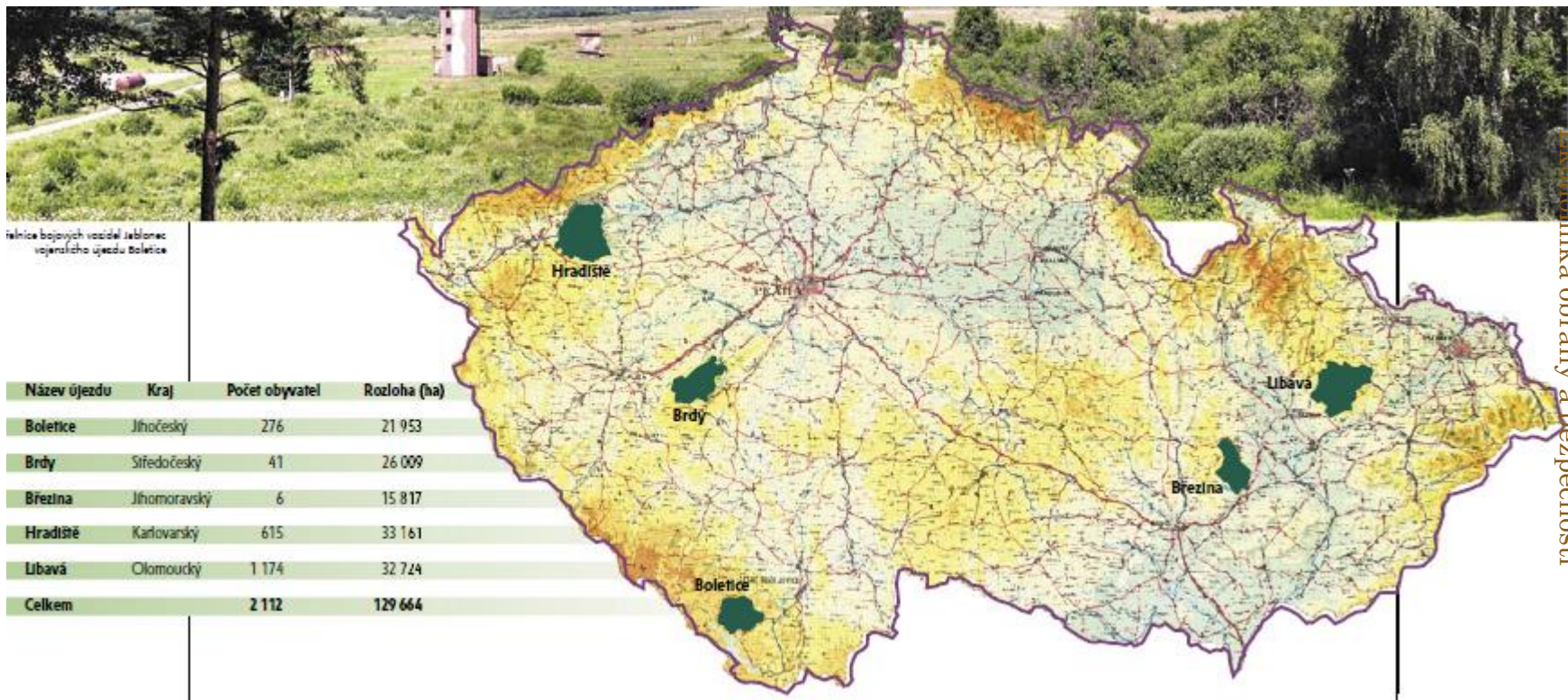
BEZPEČNOSTNÍ ZÁRUKA NA PŘÍKLADU STÁTU V4 (KRÁTKODOBÉ NASAZENÍ)

AMBICE/ZÁVAZKY ČR

HOST NATION SUPPORT: VOJENSKÉ ÚJEZDY V ČR

Plánování obrany a bezpečnosti

Vojenská letiště

1	Mimoň – Hradčany	11	Přerov
2	Žatec	12	Mošnov
3	Plzeň – Líně	13	Brno – Tuřany
4	České Budějovice-Planá	14	Náměšť nad Oslavou
5	Bechyně	15	Trenčín
6	Praha – Kbely	16	Sliač
7	Milovice – Boží Dar	17	Piešťany
8	Hradec Králové	18	Malacky
9	Pardubice	19	Bratislava – Ivánka
10	Čáslav	20	Košice

Náhradní plochy (diverzní letiště s pevnou VPD)

21	Mnichovo Hradiště
22	Panenský Týnec
23	Hořovice
24	Blatná – Tchořovice
25	Tábor – Všechov
26	Příbram – Dlouhá Lhota
27	Pacov
28	Vyškov – část silnice R35
29	Měřín – část dálnice D1
30	Dolní Benešov

SDÍLENÍ BŘEMENE NÁKLADŮ

○ Historické formy kontribuce:

- ad hoc žádost o příspěvek (vazalská povinnost) – feudální způsob získávání prostředků (**věcná a finanční forma**)
- předepsaní (imatrikulace) příspěvku – svatá říše římská (německý spolek), Protektorát (**finanční forma**)
- vyjednání si příspěvku (podíl na rozpočtu) – NATO, EU, OSN (**finanční forma**)

○ Princip stanovení formy a výše kontribuce

PRINCIP STANOVENÍ KONTRIBUCE

- **Schopnost platit** (vzájemná výhodnost pro členy aliance)
- **Ekonomická výkonnost**
 - hrubý národní produkt (HNP)
 - hrubý domácí produkt (HDP)
- **Srovnatelnost příspěvku**
 - národní měna a měnový kurs
 - společný měnový kurs (měnový koš)

FORMA KONTRIBUCE

- **Finanční** – platba do společných fondů určených na společné schopnosti (velitelství, štáby, agentury) a orgány (rady)
- **Věcná** – národní schopnosti (organizační struktury)
 - části odvětví obrany (školy, ústavy, výcvikové prostory)
 - části ozbrojených sil (jednotky/útvary)

FINANČNÍ ZDROJE/FONDY V ALIANCI

- **národní zdroje (National Funding)**
 - národní schopnosti
 - vyčleňované národní schopnosti (NRF)
- **bilaterní a multilaterální zdroje (Joint, Multinational Funding)**
 - společná výcviková zařízení
 - společné schopnosti
- **sdílené zdroje (Common Funding)**
 - **provoz**: IMS, velitelství (např. SHAPE), agentury, PfP, **infrastruktura**: NSIP

SDÍLENÍ NÁKLADŮ

- **Finanční příspěvek** (společné schopnosti pod č. IV využitelné pro čl. V) – přímé náklady
 - Civilní rozpočet
 - Vojenský rozpočet
 - Program bezpečnostních investic NATO (NSIP)
 - Rozpočty agentur a organizací
- **Personální obsazení**
 - obsazení míst podle výše příspěvku
 - dobrovolný příspěvek
- **Věcný příspěvek** (individuální příspěvek čl. III „*udržovat a rozvíjet svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku*“ *využitelný pro čl. V*) – nepřímé náklady

URČENÍ VÝŠE PŘÍSPĚVKU

○ základna:

- **Hrubý národní produkt** = celková peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období občany daného státu (jak na území tohoto státu, tak v cizině).
- **Hrubý domácí produkt** = celková peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období na určitém území.

○ kvocient (podíl):

- podíl vojenských výdajů na HNP/HDP
- podíl na příslušném rozpočtu

○ měnový kurs

NATO COST SHARE

- Původně základna určena jako HNP později jako HDP
- Cost Share odráží ekonomickou výkonnost v době vstupu
- Změna Cost Share se vyjednává mezi státy (přesun břemene)
- Vojska na cizím území (SRN, Itálie) a problém bilance (černý pasažér)

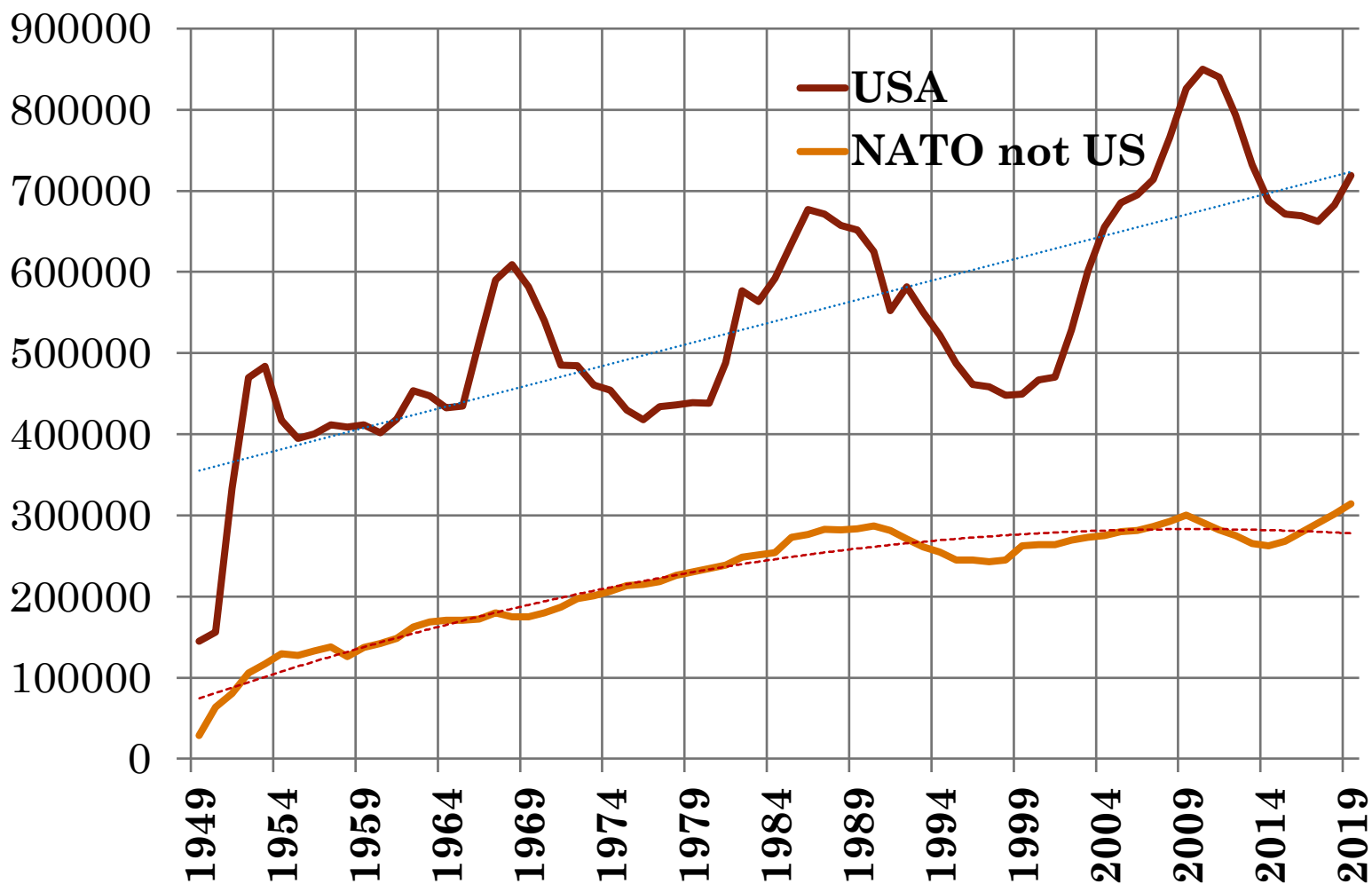
RELATIVNÍ HODNOTA PENĚZ

<i>Podíl na HDP (%)</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nizozemsko	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,5
Česká republika	2,1	1,9	2,0	1,7	1,6	1,4	1,4
Maďarsko	1,7	1,5	1,4	1,2	1,3	1,2	1,1
Polsko	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	1,7	1,8
Slovensko	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,4
Rakousko	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9
<i>mil. USD – stálé ceny 2010</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nizozemsko	11 283	11 370	11 388	11 922	12 082	11 873	12 129
V4	12 915	12 807	13 631	13 627	14 507	13 085	13 330
Česká republika	3 314	3 180	3 477	3 212	3 098	2 641	2 719
Maďarsko	2 129	1 971	1 951	1 749	1 782	1 656	1 476
Polsko	6 137	6 416	6 859	7 303	8 256	7 385	7 917
Slovensko	1 335	1 240	1 344	1 363	1 371	1 403	1 218
Česko+Slovensko	4 649	4 420	4 821	4 575	4 469	4 044	3 937
Rakousko	3 291	3 297	3 226	3 098	3 683	3 570	3 334

ROZPOČTY

- Civilní rozpočet
 - určený na provoz alianční centrály v Bruselu
 - příspěvek se hradí z rozpočtů ministerstev zahraničí
- Vojenský rozpočet
 - určený na provoz vojenských velitelství
 - příspěvek se hradí z rozpočtů ministerstev obrany (s výjimkou Islandu)
- Program bezpečnostních investic NATO
 - určen na výstavbu společné infrastruktury
 - příjemcem/plátcem rozpočet ministerstva obrany

VÝDAJE USA A ZBYTKU NATO V LETECH 1949 AŽ 2019 V MIL. USD (s.c. 2018)

source: www.sipri.org (MILEX)

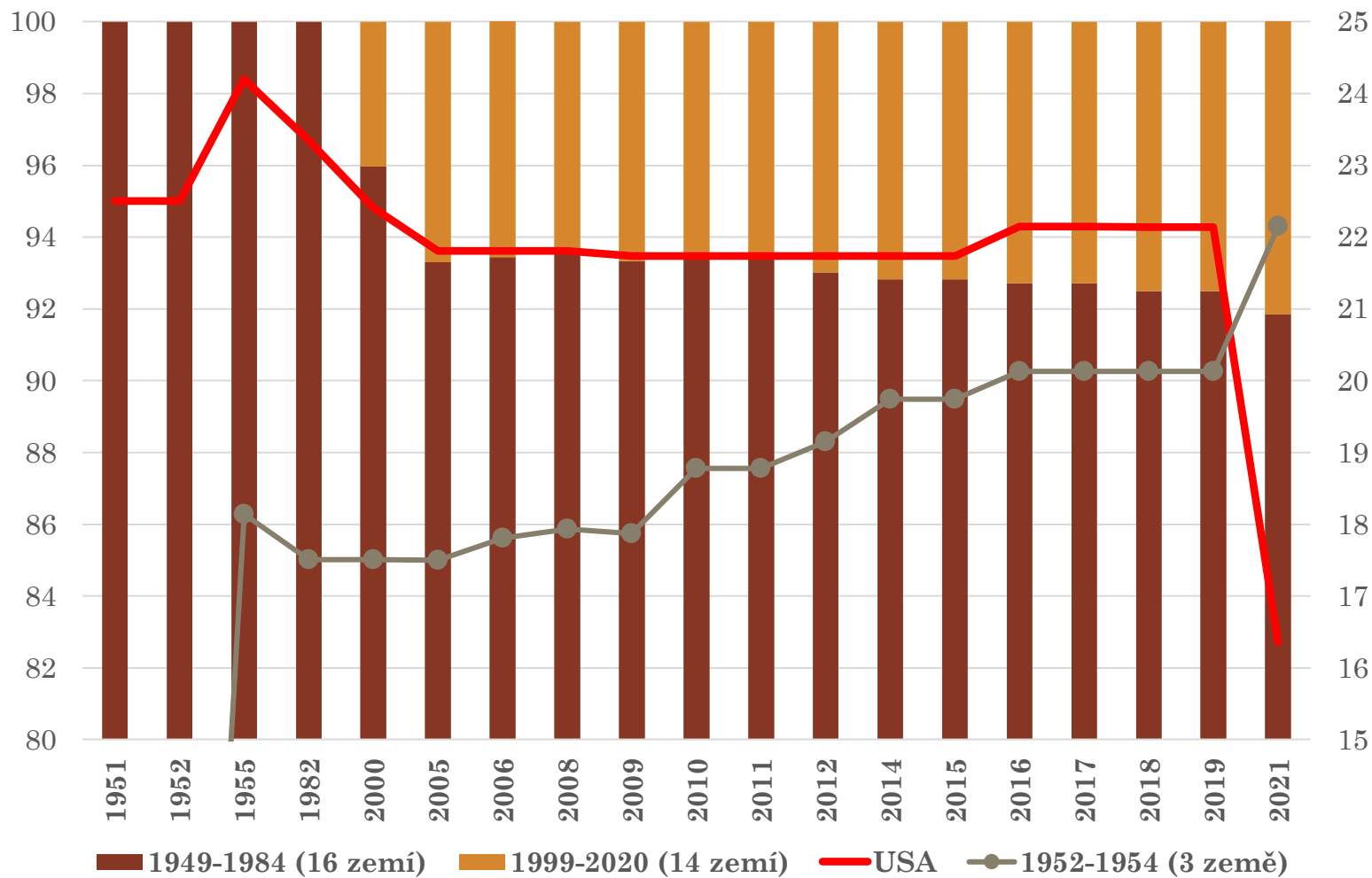
CIVILNÍ ROZPOČET NATO (1951–2021)

rok	stát	1951	1952	1955	1966	1982	1998	2000	2005	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021
1	1949 Belgie	5,00	4,00	2,86		2,76		2,76	2,66	2,49	2,36	2,35	2,14	2,14	2,06	2,01	2,01	1,93	1,93	1,95	1,95	3,45
2	1949 Dánsko	2,00	2,25	1,65		1,59		1,47	1,41	1,37	1,32	1,32	1,26	1,26	1,23	1,21	1,21	1,18	1,18	1,22	1,22	1,31
3	1949 Francie	22,50	22,50	17,10		16,50		15,35	14,59	13,75	13,03	12,98	11,92	11,92	11,48	11,14	11,14	10,63	10,63	10,50	10,50	10,50
4	1949 Island	0,25	0,05	0,05		0,05		0,05	0,05	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06
5	1949 Itálie	8,00	7,65	5,96		5,75		5,75	5,75	6,50	7,50	7,48	8,50	8,50	8,73	8,73	8,73	8,41	8,41	8,14	8,14	8,79
6	1949 Kanada	8,00	10,00	5,80		5,60		5,35	5,35	5,60	5,77	5,75	5,95	5,95	5,94	6,09	6,09	6,61	6,61	6,38	6,38	6,88
7	1949 Lucembursko	0,25	0,13	0,09		0,08		0,08	0,08	0,10	0,13	0,12	0,15	0,15	0,14	0,15	0,15	0,14	0,14	0,16	0,16	0,12
8	1949 Nizozemsko	5,00	3,50	2,85		2,75		2,75	2,75	3,00	3,20	3,19	3,33	3,33	3,23	3,25	3,25	3,18	3,18	3,20	3,20	2,11
9	1949 Norsko	2,00	1,30	1,15		1,11		1,11	1,09	1,20	1,28	1,28	1,43	1,43	1,49	1,55	1,55	1,70	1,70	1,65	1,65	1,78
10	1949 Portugalsko	2,00	1,00	0,65		0,63		0,63	0,63	0,70	0,80	0,80	0,90	0,90	0,94	0,95	0,95	0,98	0,98	0,97	0,97	1,05
11	1949 USA	22,50	22,50	24,20		23,35		22,41	21,81	21,81	21,81	21,74	21,74	21,74	21,74	21,74	21,74	22,14	22,14	22,14	22,14	16,36
12	1949 Velká Británie	22,50	22,50	19,50		18,82		17,25	16,13	15,05	14,14	14,09	12,59	12,59	11,95	10,98	10,98	9,85	9,85	10,46	10,46	11,29
13	1952 Řecko	-	0,50	0,39		0,38		0,38	0,38	0,50	0,65	0,65	0,80	0,80	0,93	1,10	1,10	1,09	1,09	0,98	0,98	1,06
14	1952 Turecko		2,12	1,65		1,59		1,59	1,59	1,80	2,00	1,99	3,14	3,14	3,61	4,13	4,13	4,39	4,39	4,38	4,38	4,73
15	1954 Německo	-	-	16,10		15,54		15,54	15,53	15,51	15,28	15,23	14,84	14,84	14,61	14,51	14,51	14,65	14,65	14,76	14,76	16,36
16	1984 Španělsko	-	-	-		3,50		3,50	3,50	4,00	4,31	4,30	4,62	4,62	4,89	5,24	5,24	5,78	5,78	5,55	5,55	6,00
17	1999 Česká republika	-	-	-		-		0,90	0,90	0,89	0,88	0,88	0,90	0,90	0,93	0,94	0,94	0,94	0,94	0,98	0,98	1,06
18	1999 Maďarsko	-	-	-		-		0,65	0,65	0,65	0,67	0,67	0,69	0,69	0,70	0,70	0,70	0,69	0,69	0,70	0,70	0,76
19	1999 Polsko	-	-	-		-		2,48	2,48	2,45	2,38	2,37	2,33	2,33	2,47	2,63	2,63	2,71	2,71	2,77	2,77	2,99
20	2004 Bulharsko	-	-	-		-		-	0,35	0,34	0,32	0,32	0,31	0,31	0,31	0,32	0,32	0,33	0,33	0,34	0,34	0,37
21	2004 Estonsko	-	-	-		-		-	0,11	0,11	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,12	0,17
22	2004 Litva	-	-	-		-		-	0,21	0,21	0,20	0,20	0,20	0,20	0,21	0,21	0,21	0,23	0,23	0,24	0,24	0,26
23	2004 Lotyšsko	-	-	-		-		-	0,14	0,14	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16
24	2004 Rumunsko	-	-	-		-		-	1,14	1,09	1,01	1,01	0,97	0,97	1,05	1,06	1,06	1,07	1,07	1,14	1,14	1,23
25	2004 Slovensko	-	-	-		-		-	0,46	0,45	0,42	0,42	0,41	0,41	0,45	0,45	0,45	0,47	0,47	0,48	0,48	0,52
26	2004 Slovinsko	-	-	-		-		-	0,26	0,26	0,25	0,25	0,24	0,24	0,23	0,22	0,22	0,21	0,21	0,21	0,21	0,23
27	2009 Albánie	-	-	-		-		-	-	-	-	0,07	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09
28	2009 Chorvatsko	-	-	-		-		-	-	-	-	0,26	0,27	0,27	0,31	0,31	0,31	0,29	0,29	0,28	0,28	0,30
29	2017 Černá Hora	-	-	-		-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,03	0,03	0,03
30	2020 Severní Makedonie	-	-	-		-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,08

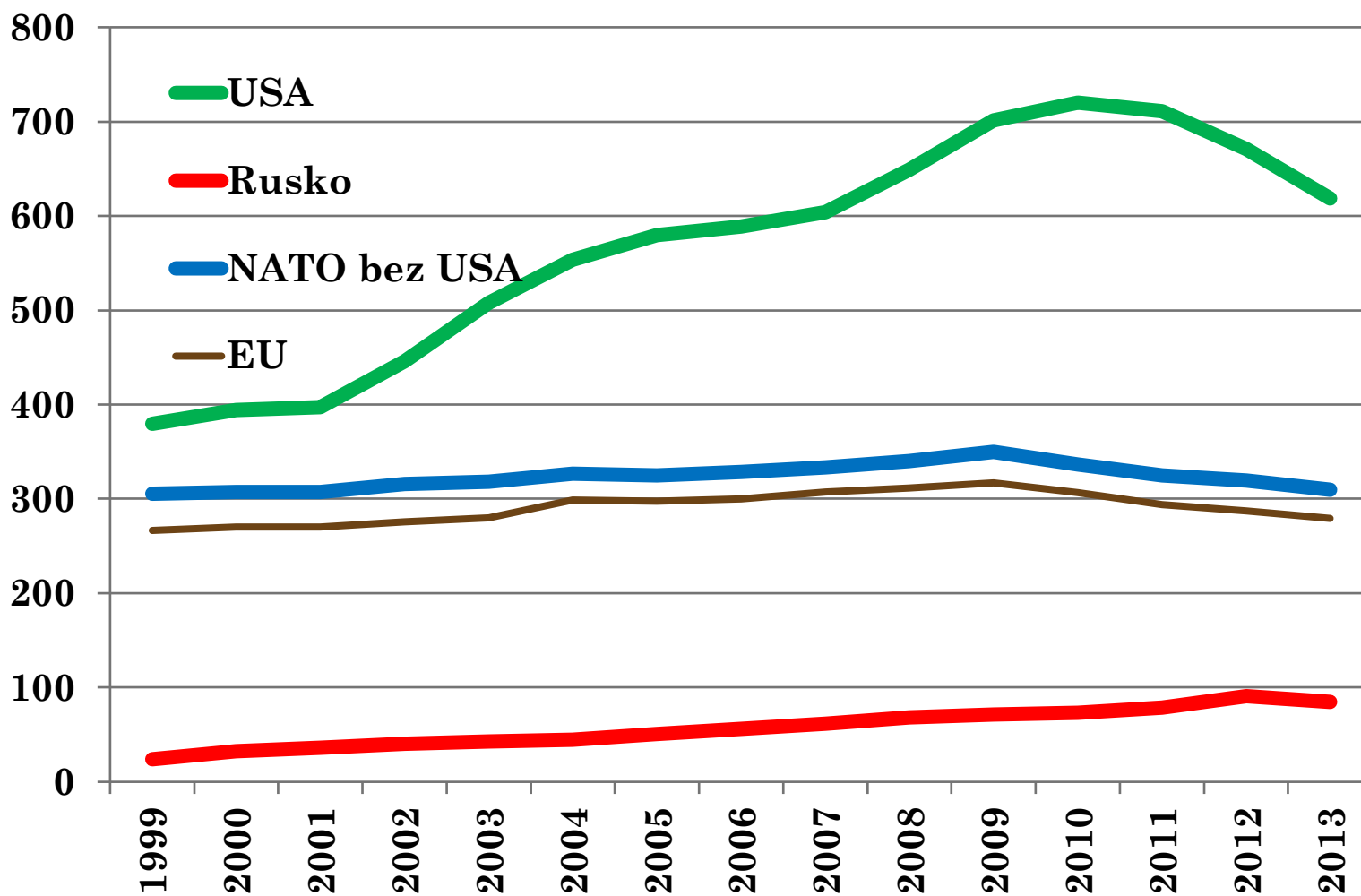
VOJENSKÝ ROZPOČET NATO (1951–2021)

	1951	1952	1955	1966	1982	2000	2005	2006	2011	2012	2015	2018	2021
USA	22,50	22,50	24,20	25,00	24,12	23,15	22,54	22,54	22,40	25,15	22,20	22,14	16,36
Velká Británie	22,50	22,50	19,50	18,22	17,58	16,09	12,24	12,13	11,55	8,93	10,48	10,46	11,29
Německo	-	-	16,10	16,10	15,54	15,54	17,84	17,31	15,53	17,35	14,64	14,76	16,36
<i>Francie</i>	22,50	22,50	17,10	17,10	16,50	15,25	13,34	12,86	11,62	8,90	10,97	10,50	10,50
Itálie	8,00	7,65	5,96	6,12	5,91	5,91	6,86	7,35	8,64	8,73	8,73	8,14	8,79
Kanada	8,00	10,00	5,80	5,80	5,60	5,33	4,07	4,50	5,50	8,38	6,09	6,38	6,88
Španělsko	-	-	-	-	3,50	3,50	3,38	3,90	4,56	4,50	5,22	5,55	6,00
Turecko		2,12	1,65	1,65	1,59	1,59	1,26	1,50	3,14	3,10	4,13	4,38	4,73
Nizozemsko	5,00	3,50	2,85	2,94	2,84	2,84	3,53	3,44	3,35	3,35	3,27	3,20	3,45
Polsko	-	-	-	-	-	2,48	2,48	2,44	2,32	2,51	2,63	2,77	2,99
Belgie	5,00	4,00	2,86	2,95	2,85	2,80	3,14	2,88	2,29	2,34	2,04	1,95	2,11
Norsko	2,00	1,30	1,15	1,20	1,16	1,16	1,84	1,72	1,51	1,48	1,55	1,65	1,78
Dánsko	2,00	2,25	1,65	1,74	1,68	1,68	2,23	2,01	1,50	1,47	1,27	1,22	1,31
Rumunsko	-	-	-	-	-	-	1,14	1,09	0,96	1,13	1,06	1,14	1,23
Česko	-	-	-	-	-	0,90	0,90	0,88	0,90	0,97	0,94	0,98	1,06
Řecko	-	0,50	0,39	0,39	0,38	0,38	0,38	0,50	0,80	0,91	1,10	0,98	1,06
Portugalsko	2,00	1,00	0,65	0,65	0,63	0,63	0,63	0,55	0,75	0,80	0,95	0,97	1,05
Maďarsko	-	-	-	-	-	0,65	0,65	0,65	0,68	0,71	0,70	0,70	0,76
Slovensko	-	-	-	-	-	-	0,46	0,44	0,40	0,35	0,45	0,48	0,52
Bulharsko	-	-	-	-	-	-	0,35	0,34	0,30	0,24	0,32	0,34	0,37
Chorvatsko	-	-	-	-	-	-	-	-	0,26	0,24	0,31	0,28	0,30
Slovinsko	-	-	-	-	-	-	0,26	0,25	0,24	0,18	0,22	0,21	0,23
Litva	-	-	-	-	-	-	0,21	0,20	0,20	0,17	0,21	0,24	0,26
Lotyšsko	-	-	-	-	-	-	0,14	0,13	0,13	0,11	0,14	0,15	0,16
Lucembursko	0,25	0,13	0,09	0,09	0,08	0,08	0,14	0,15	0,15	0,13	0,15	0,16	0,17
Estonsko	-	-	-	-	-	-	0,11	0,10	0,10	0,08	0,10	0,12	0,12
Albánie	-	-	-	-	-	-	-	-	0,07	0,07	0,09	0,08	0,09
S. Makedonie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,08
Island	0,25	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,04	0,04	0,06	0,06
Černá Hora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,03	0,03

NATO COST-SHARE, 1951–2021

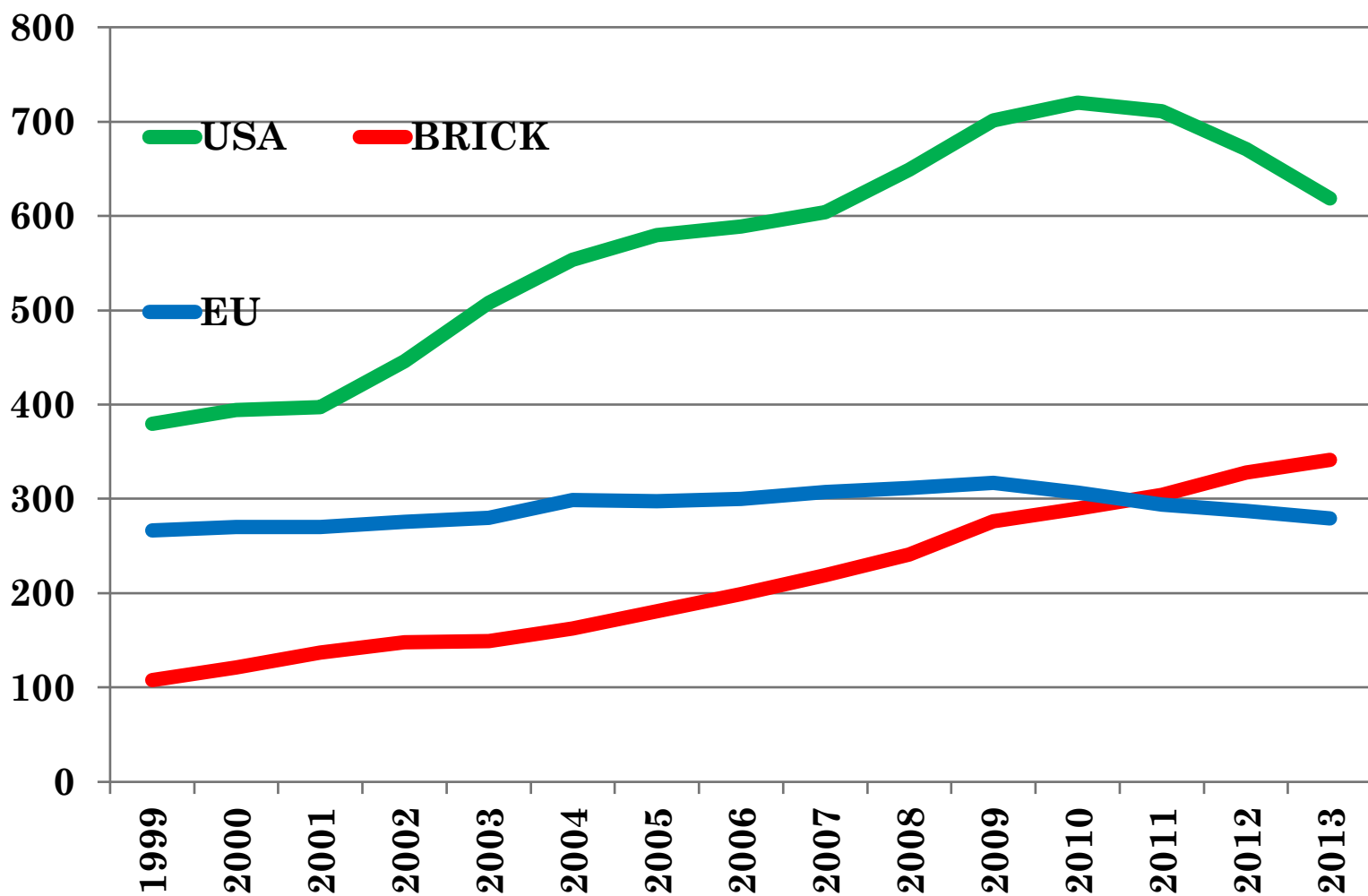

VOJENSKÉ VÝDAJE PODLE REGIONŮ V LETECH 1999 AŽ 2013 (STÁLÉ CENY ROKU 2011) V MLD. USD

pramen: www.sipri.org

VOJENSKÉ VÝDAJE PODLE REGIONŮ V LETECH 1999 AŽ 2013 V MLD. USD (STÁLÉ CENY ROKU 2011)

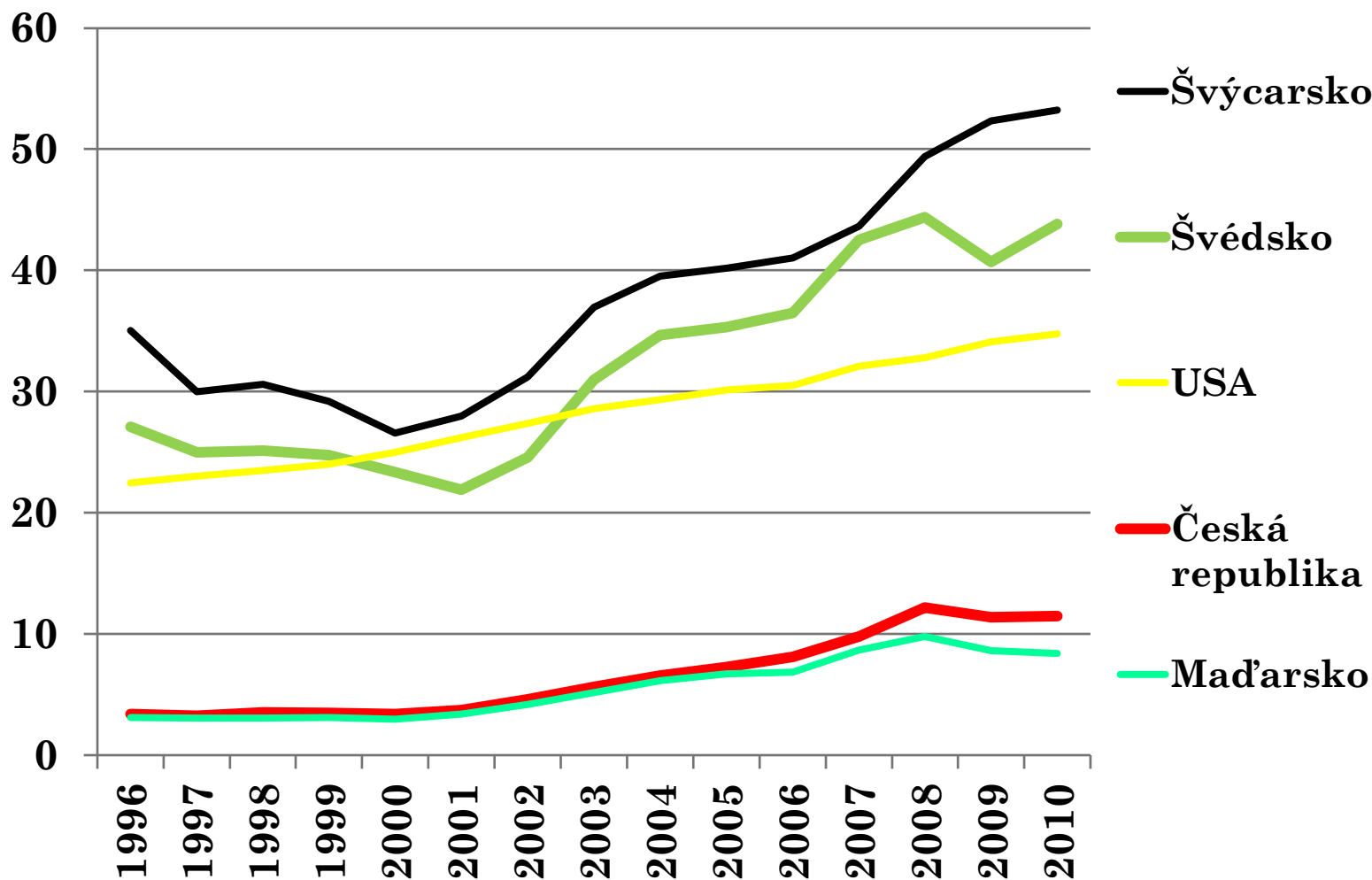
pramen: www.sipri.org

(BRIC: Brazílie, Rusko, Indie, Čína)

RELATIVNÍ HODNOTA PENĚZ

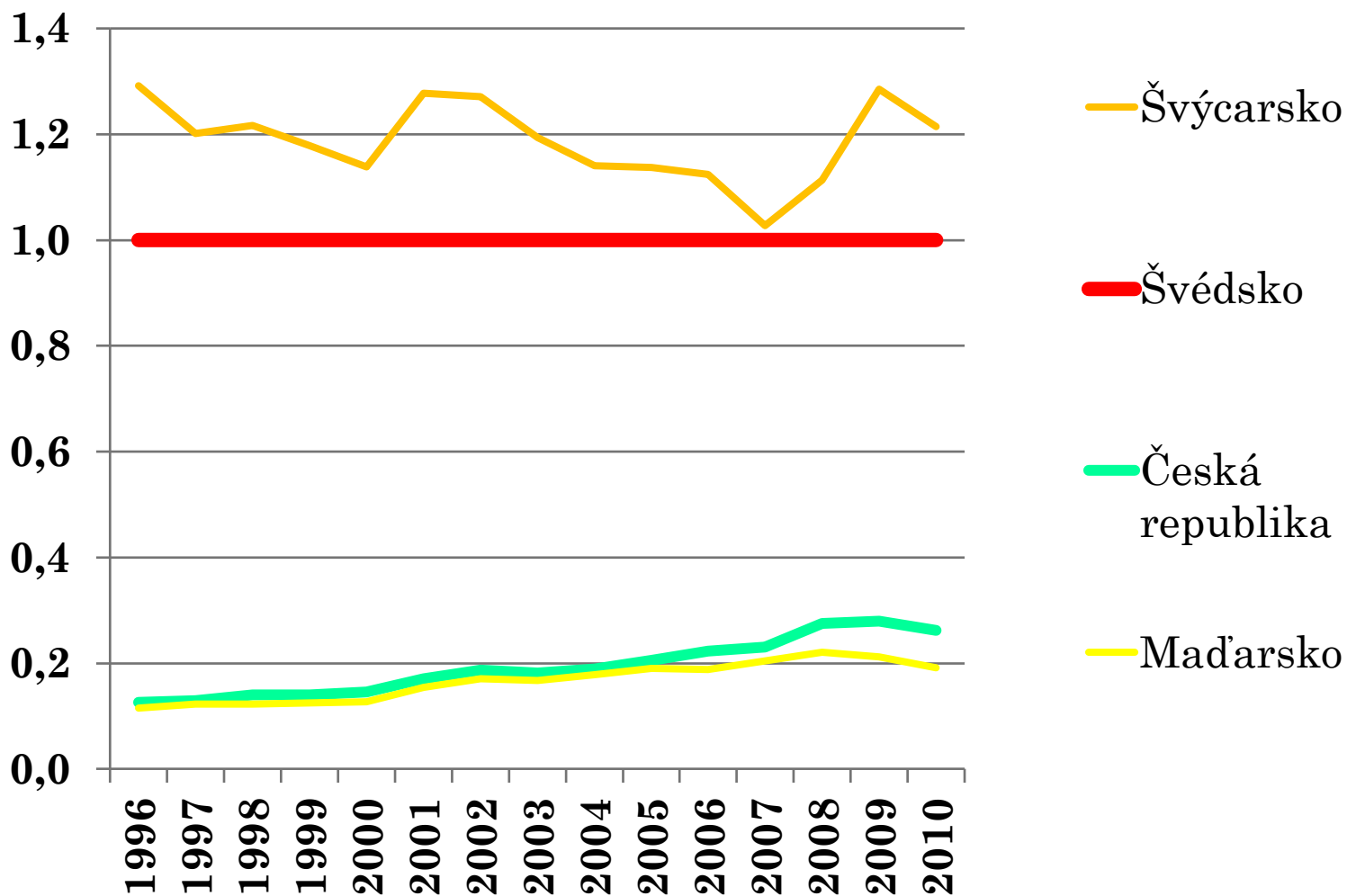
<i>Podíl na HDP (%)</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nizozemsko	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,5
Česká republika	2,1	1,9	2,0	1,7	1,6	1,4	1,4
Maďarsko	1,7	1,5	1,4	1,2	1,3	1,2	1,1
Polsko	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	1,7	1,8
Slovensko	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,4
Rakousko	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9
<i>mil. USD – stálé ceny 2010</i>	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nizozemsko	11 283	11 370	11 388	11 922	12 082	11 873	12 129
V4	12 915	12 807	13 631	13 627	14 507	13 085	13 330
Česká republika	3 314	3 180	3 477	3 212	3 098	2 641	2 719
Maďarsko	2 129	1 971	1 951	1 749	1 782	1 656	1 476
Polsko	6 137	6 416	6 859	7 303	8 256	7 385	7 917
Slovensko	1 335	1 240	1 344	1 363	1 371	1 403	1 218
Česko+Slovensko	4 649	4 420	4 821	4 575	4 469	4 044	3 937
Rakousko	3 291	3 297	3 226	3 098	3 683	3 570	3 334

NÁKLADY NA HODINU PRÁCE V PRŮMYSLU (USD)

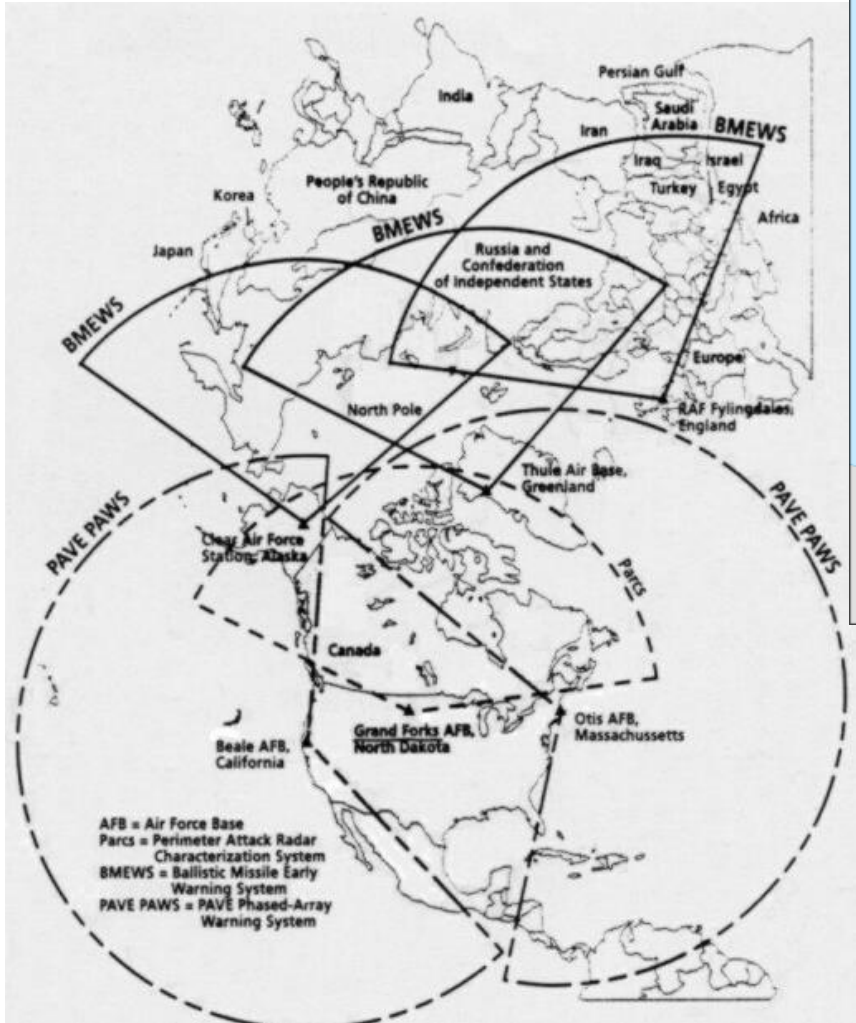
Pramen: Bureau of Labor Statistics, Division of International Labor Comparisons, *International Comparisons of Hourly Compensation Costs in Manufacturing, 2010*

NÁKLADY NA HODINU PRÁCE V PRŮMYSLU JAKO NÁSOBEK MZDOVÉ HLADINY ŠVÉDSKA

PROGRAM BEZPEČNOSTNÍCH INVESTIC NATO (NSIP)

- Financuje se operačně využitelná infrastruktura při operacích NATO
 - letiště,
 - radary,
 - produktovody,
 - sklady
 - velitelská stanoviště

Ekonomika obrany a bezpečnosti

ČESKÁ REPUBLIKA A NSIP

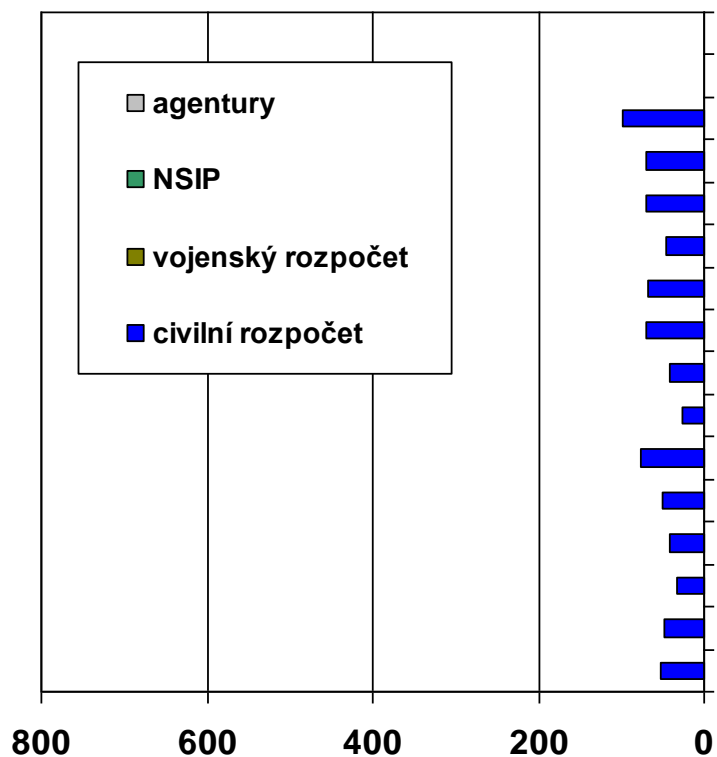
- Dva páteřní 3D radarů dalekého dosahu (Nepolisy, Slavkov u Brna), které výrazně ovlivní kvalitu informací o vzdušném prostoru ČR a tím i jeho obranu a zabezpečení. - *CP 5A0044 Výstavba radarových stanovišť 3D.*
- Integrovaný systém protivzdušné obrany NATO (NATINEADS). - *CP 5A0035 Zapojení do systému NATINEADS.*
- rozvoj obranné infrastruktury, nezbytné pro přijetí vojenských sil NATO na území ČR (Čáslavi, Náměšti nad Oslavou) - *CP 2A0022 Zabezpečení zařízení pro přijetí reakčních sil NATO*

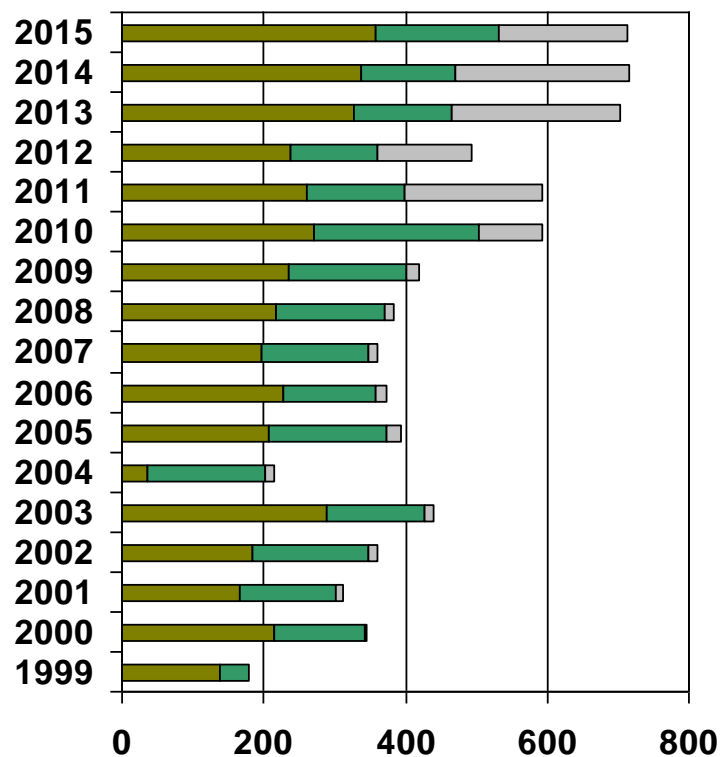
	1951	2018		1951	2018		1998	2018	
USA	22,50	22,14	C I V I L N Í R O Z P O Č E T	22,50	22,14	V O J E N S K Ý R O Z P O Č E T	27,82	22,14	NSIP
Velká Británie	22,50	10,46		22,50	10,46		12,18	10,46	
Německo	-	14,76		-	14,74		26,76	14,76	
Francie	22,50	10,50		22,50	10,50		-	10,50	
Itálie	8,00	8,14		8,00	8,14		9,40	8,14	
Kanada	8,00	6,38		8,00	6,38		3,20	6,38	
Španělsko	-	5,55		-	5,55		-	5,55	
Belgie	5,00	1,95		5,00	1,95		4,96	1,95	
Nizozemsko	5,00	3,20		5,00	3,20		5,48	3,20	
Polsko	-	2,77		-	2,77		-	2,77	
Turecko		4,38		-	4,38		1,17	4,38	
Dánsko	2,00	1,22		2,00	1,22		3,94	1,22	
Rumunsko	-	1,14		-	1,14		-	1,14	
Norsko	2,00	1,65		2,00	1,65		3,38	1,65	
Česká rep.	-	0,98		-	0,98		-	0,98	
Maďarsko	-	0,70		-	0,70		-	0,70	
Portugalsko	2,00	0,97		2,00	0,97		0,41	0,97	
Slovensko	-	0,48		-	0,48		-	0,48	
Řecko	-	0,98		-	0,98		1,07	0,98	
Bulharsko	-	0,34		-	0,34		-	0,34	
Chorvatsko	-	0,28	-	0,28	-	0,28			
Slovinsko	-	0,21	-	0,21	-	0,21			
Litva	-	0,24	-	0,24	-	0,24			
Lotyšsko	-	0,15	-	0,15	-	0,15			
Estonsko	-	0,12	-	0,12	-	0,12			
Lucembursko	0,25	0,16	0,25	0,16	0,24	0,16			
Albánie	-	0,08	-	0,08	-	0,08			
Černá Hora	-	0,03	-	0,03	-	0,03			
Island	0,25	0,06	0,25	0,06	0,00	0,06			

FINANČNÍ ÚČAST ČR V NATO (MIL. KČ)

Ministerstvo zahraničních věcí

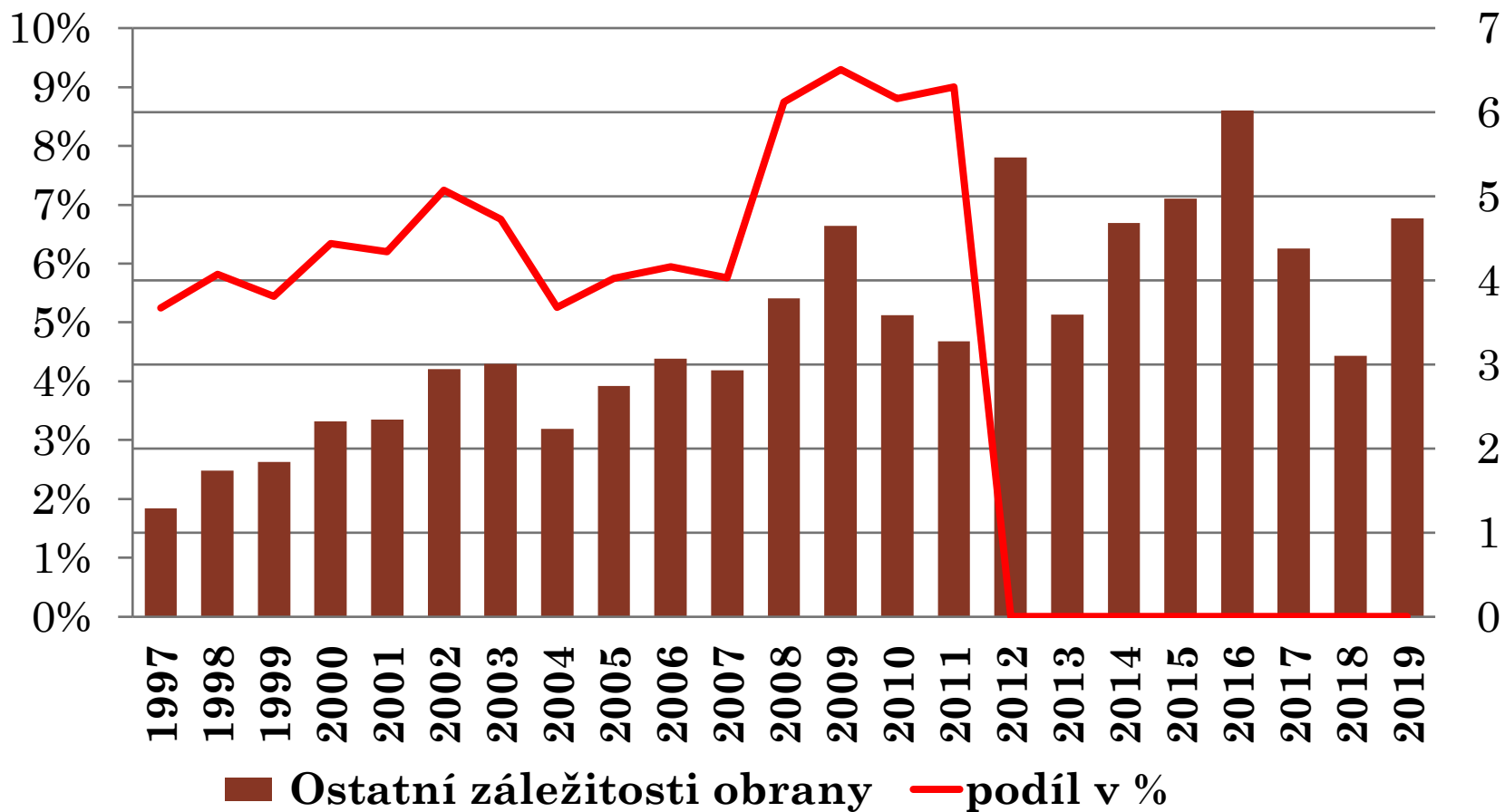

Ministerstvo obrany

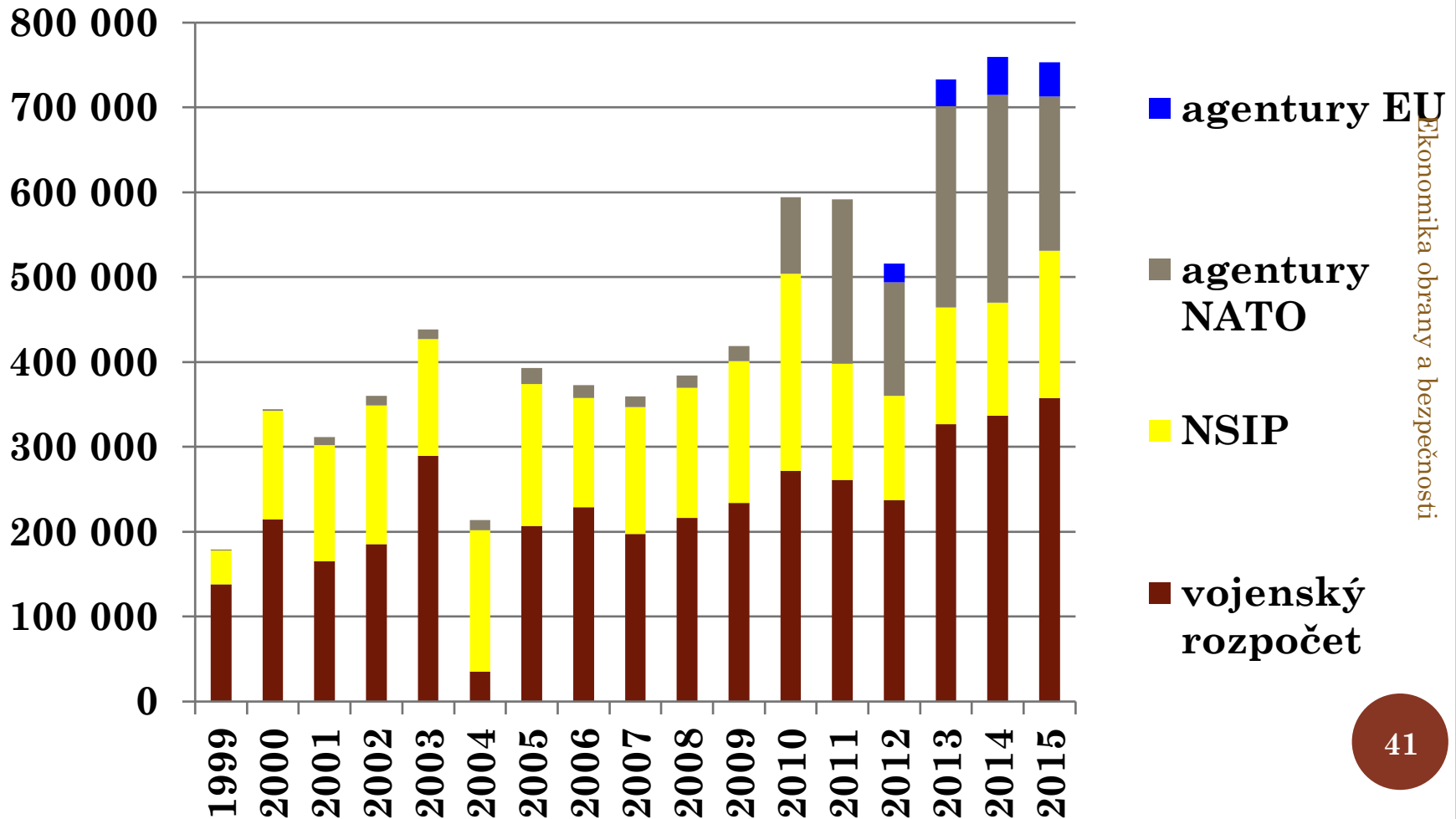
pramen: MZV, MO

ČR: OSTATNÍ ZÁLEŽITOSTI OBRANY 1999–2019 (MLD. KČ/%)

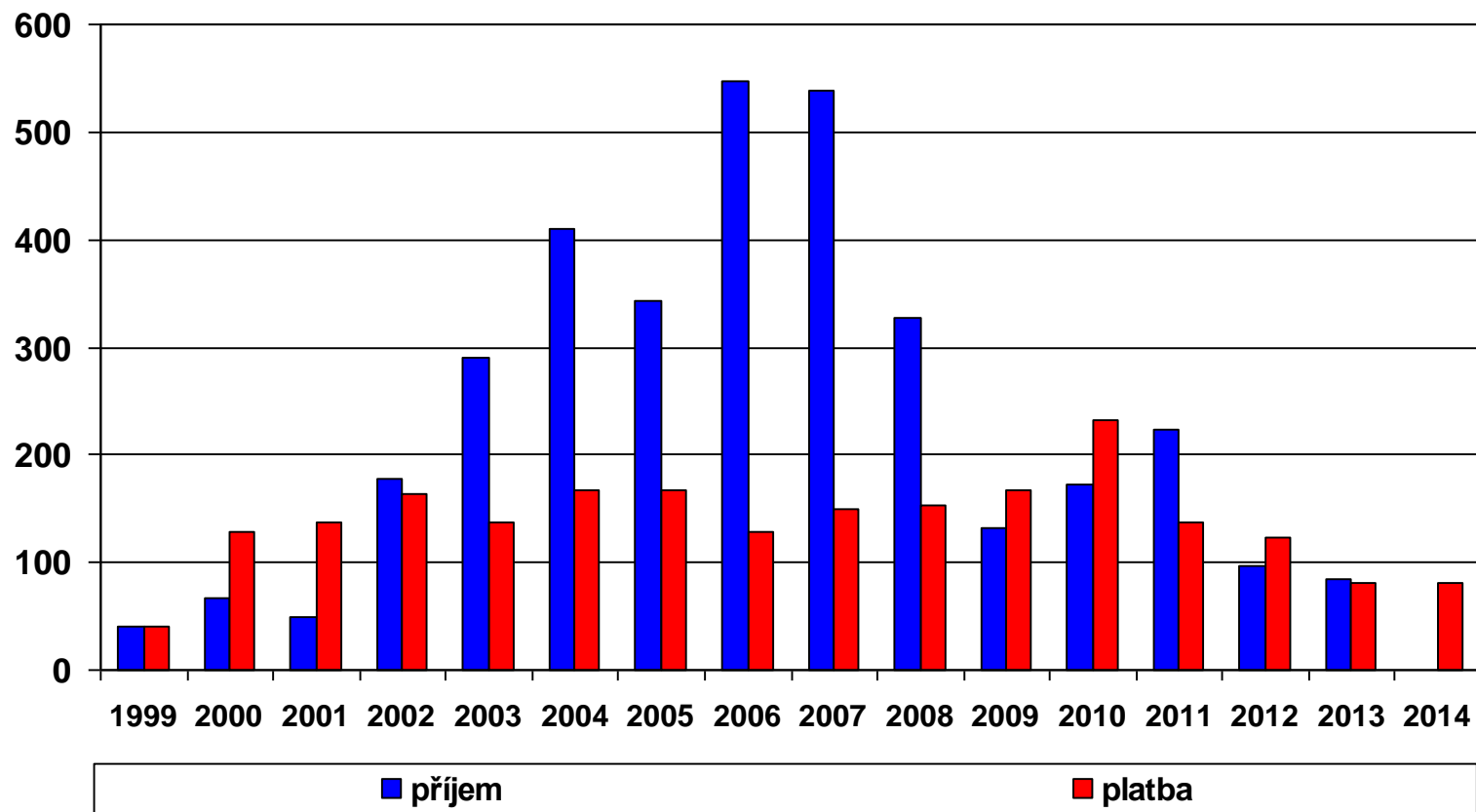
pramen: MFČR (ARIS/ÚFIS)

PŘÍSPĚVEK ČR NATO/EU (v TIS. KČ)

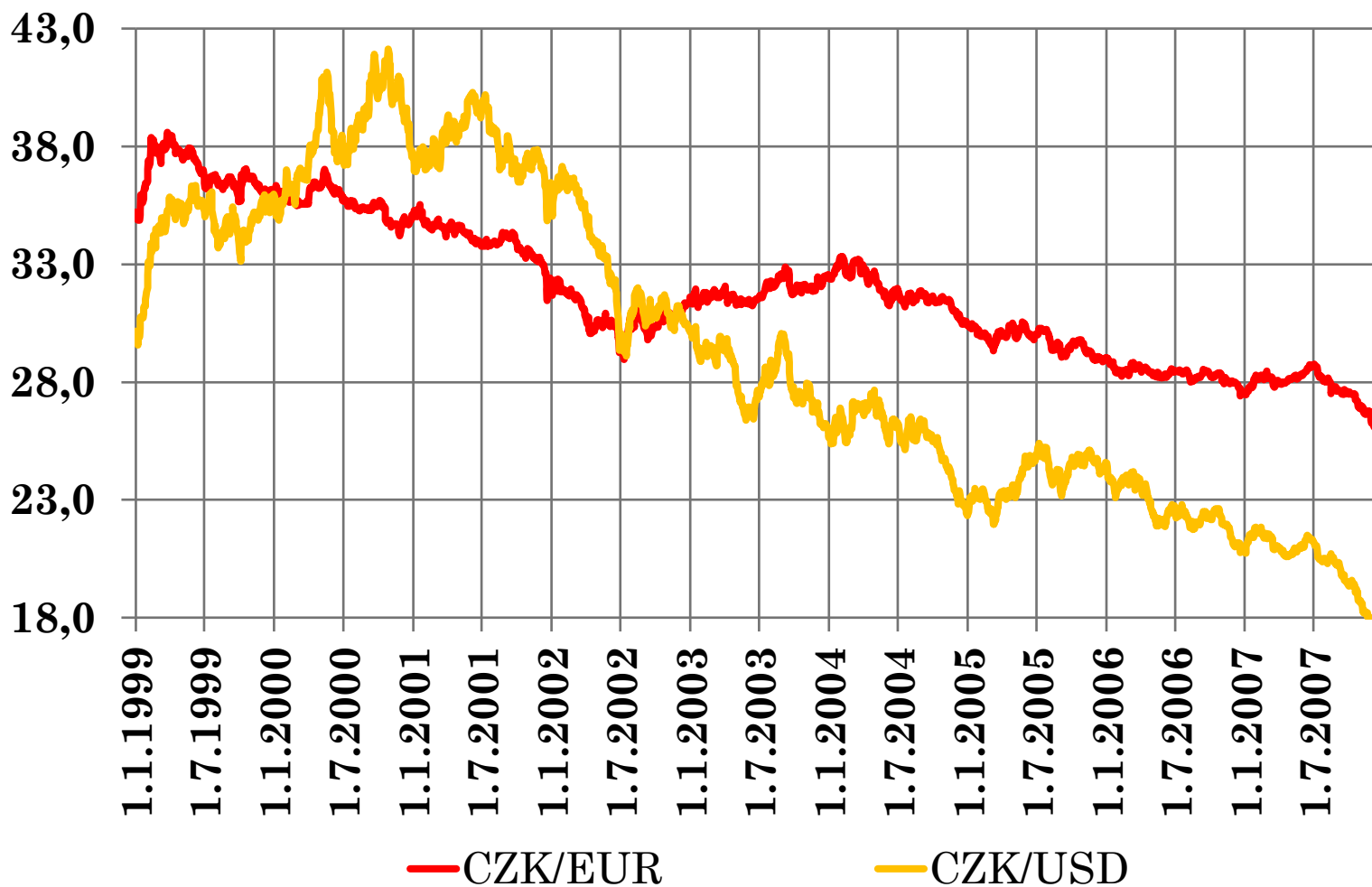

pramen: MO ČR

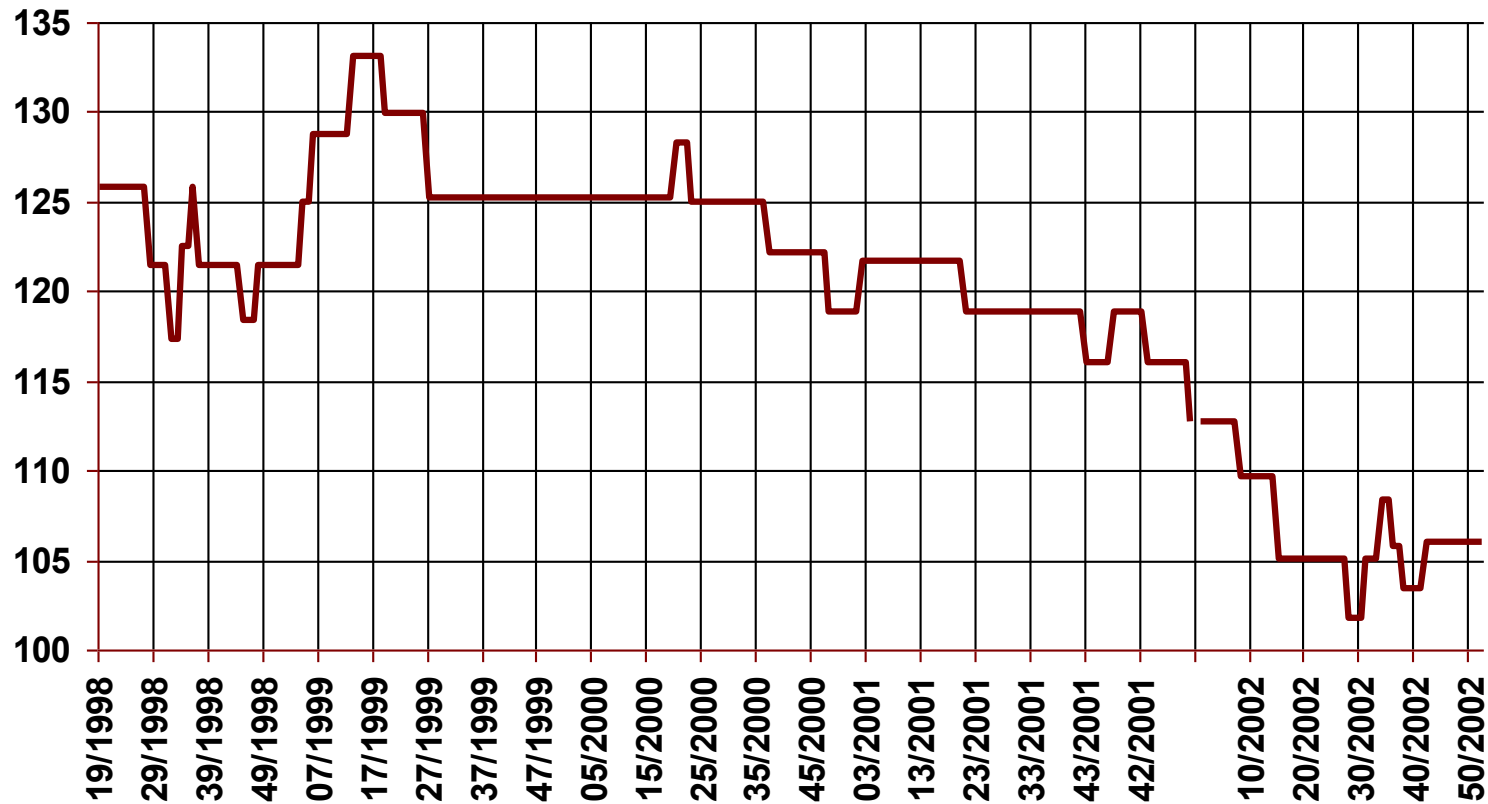
BILANCE PŘÍJMŮ A PLATEB V NSIP (MIL. KČ)

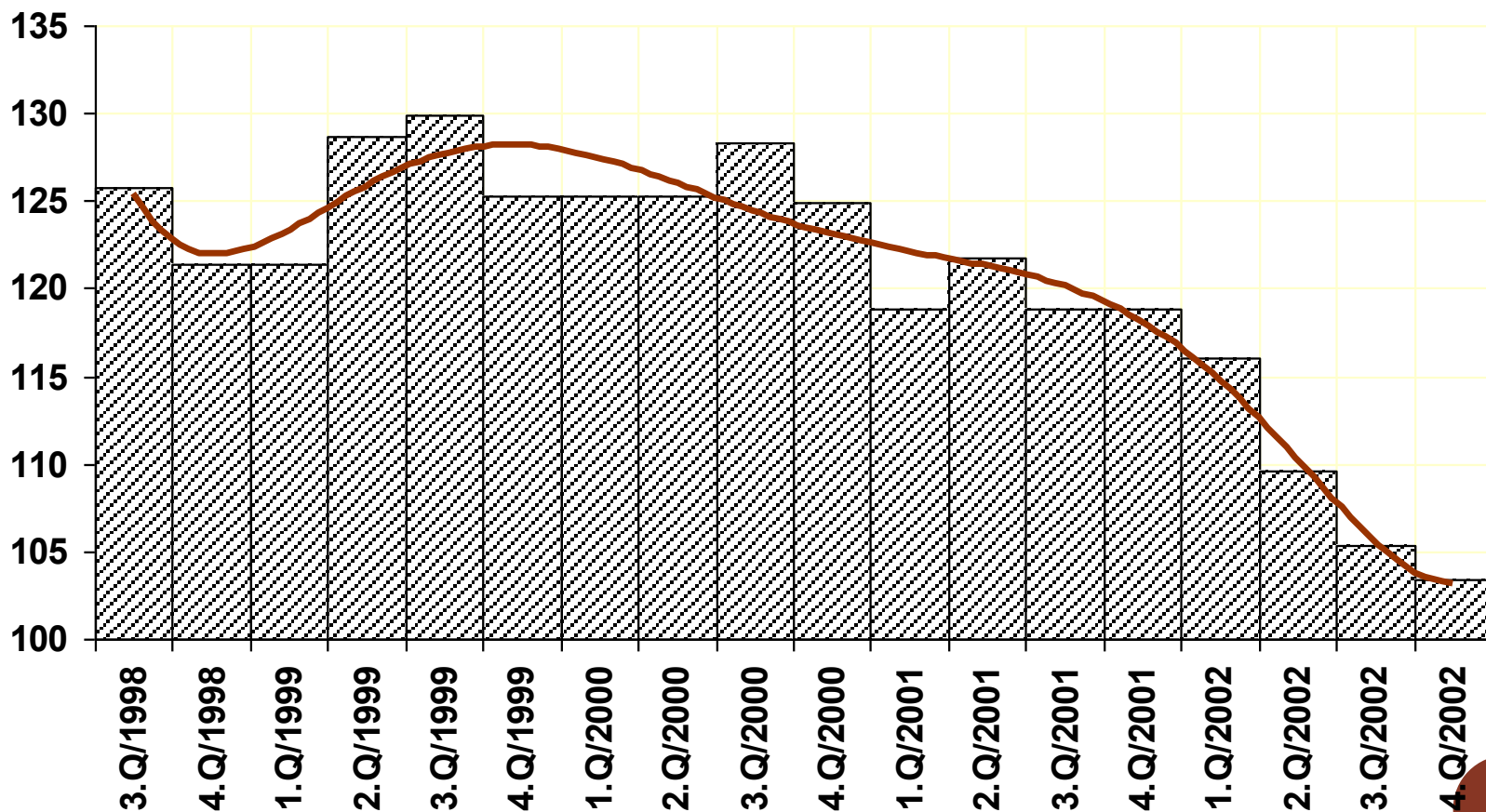
VÝVOJ KURSU CZK/EUR A CZK/USD V LETECH 1999 AŽ 2007 (DENNÍ KURSY)

VÝVOJ KURSU CZK/NAU V LETECH 1998 AŽ 2002 (TÝDENNÍ PRŮMĚRNÉ KURSY)

VÝVOJ KURSU CZK/NAU V LETECH 1998 AŽ 2002 (ČTVRTLETNÍ KURSY)

ÚČAST ČR V AGENTURÁCH NATO

	1999	2013
NATO Battlefield Information, Collection and Exploitation System Agency		x
NATO Air Command and Control System Management Agency		x
NATO Research and Technology Agency	x	x
NATO Maintenance and Supply Agency	x	x
NATO Airborne Early Warning & Control Programme Management Agency		x
NATO Consultation, Command and Control Agency		x
NATO CIS Service Agency		x
NATO Standardization Agency		x
NATO Alliance Ground Surveillance Management Agency		x

Ekonomika obrany a bezpečnosti

NATO AIRBORNE EARLY WARNING & CONTROL (NAEW&C)

NÁKLADY ÚČASTI V NAPMA

- **Operations & Support** (provoz 17 letounů AWACS a 3 dopravních letounů, dopravních letounů a leteckých základen)
- **Force Command Headquarters** (provoz velitelství včetně platů personálu – 90 osob)
- **Modernisation Programme** (modernizace letounů AWACS, případně nákup letounů)
- **Vlastní personál ve Force Component** (celkem 2 495 osob rozdělených podle cost share key)
- 1 místo v řídicím výboru

PODÍL SDÍLENÝCH NÁKLADŮ (COST SHARE KEY V %)

stát	cost share	
BELGIE	3,1427	
DANSKO	1,8565	
SRN	26,1059	
ŘECKO	0,5744	
ITÁLIE	7,7435	
LUCEMBURSKO	0,1001	
NIZOZEMSKO	3,4775	
NORSKO	1,3541	Česká republika
PORTUGALSKO	0,6467	1,2240
ŠPAŇELSKO (1998)	3,3653	
MAĎARSKO (2006)	0,8500	
POLSKO (2007)	3,0000	
TURECKO	1,5088	
KANADA	7,7435	
USA	<u>38,5310</u>	
	100,0000	

ÚČAST ČR V CENTRECH EXCELENCE (CoE)

	2008	2013
JCBRN Defence (ČR, Vyškov)	x	x
ENTEC/MILENG (SRN, Ingolstadt)	x	x
EOD (SR, Trenčín)		x
C-IED (Španělsko, Hoyo de Manzanares)		x
MILMED (Maďarsko, Budapešť)		x
HUMINT (Rumunsko, Oradea)		x
M&S (Itálie, Řím)		x

Ekonomika obrany a bezpečnosti

JCBRN... Joint Chemical, Biological, Radioactive

ENTEC/MILENG... MILitary ENGineers

EOD... Explosive Ordnance Disposal

C-IED... Counter Improvised Explosive Devices

MILMED... MILitary MEDicine

HUMINT... HUMan (sources) INTelligence

M&S... Modelling and Simulation

NATO v ČR

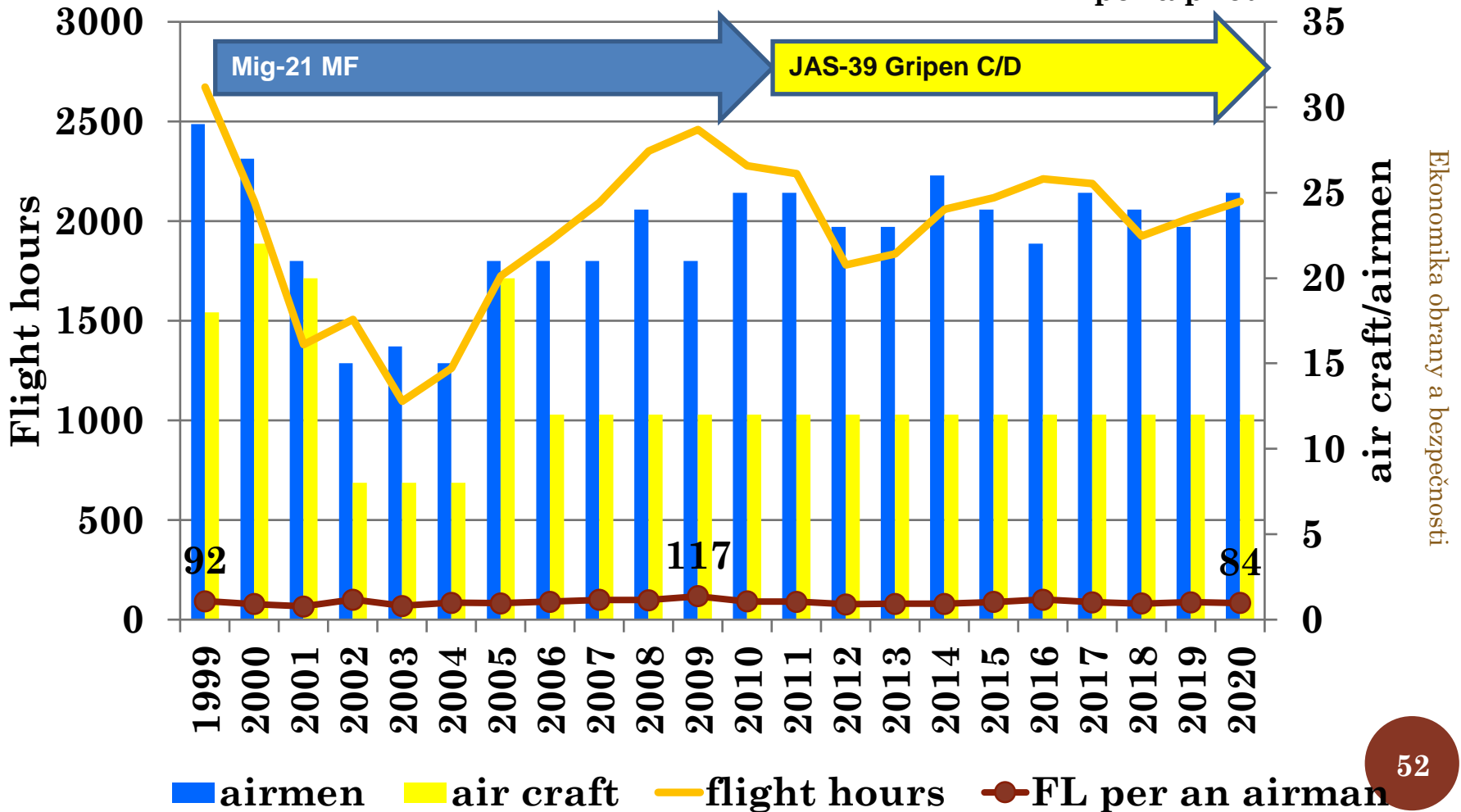

- JCBRN Defence CoE (Vyškov)
- Multinational Logistics Coordination Centre/MLCC (Praha)
- British Military Advisory and Training Team/BMATT (Vyškov)
- Pre-Deployment Courses NATO (Velitelství výcviku-Vojenská akademie ve Vyškově)
- Letecké cvičení Flying Rhino

NATINAMDS: PROSTŘEDKY A VÝKONY NADZVUKOVÉHO LETECTVA ČR

NATO benchmark 160–180
FH per a pilot

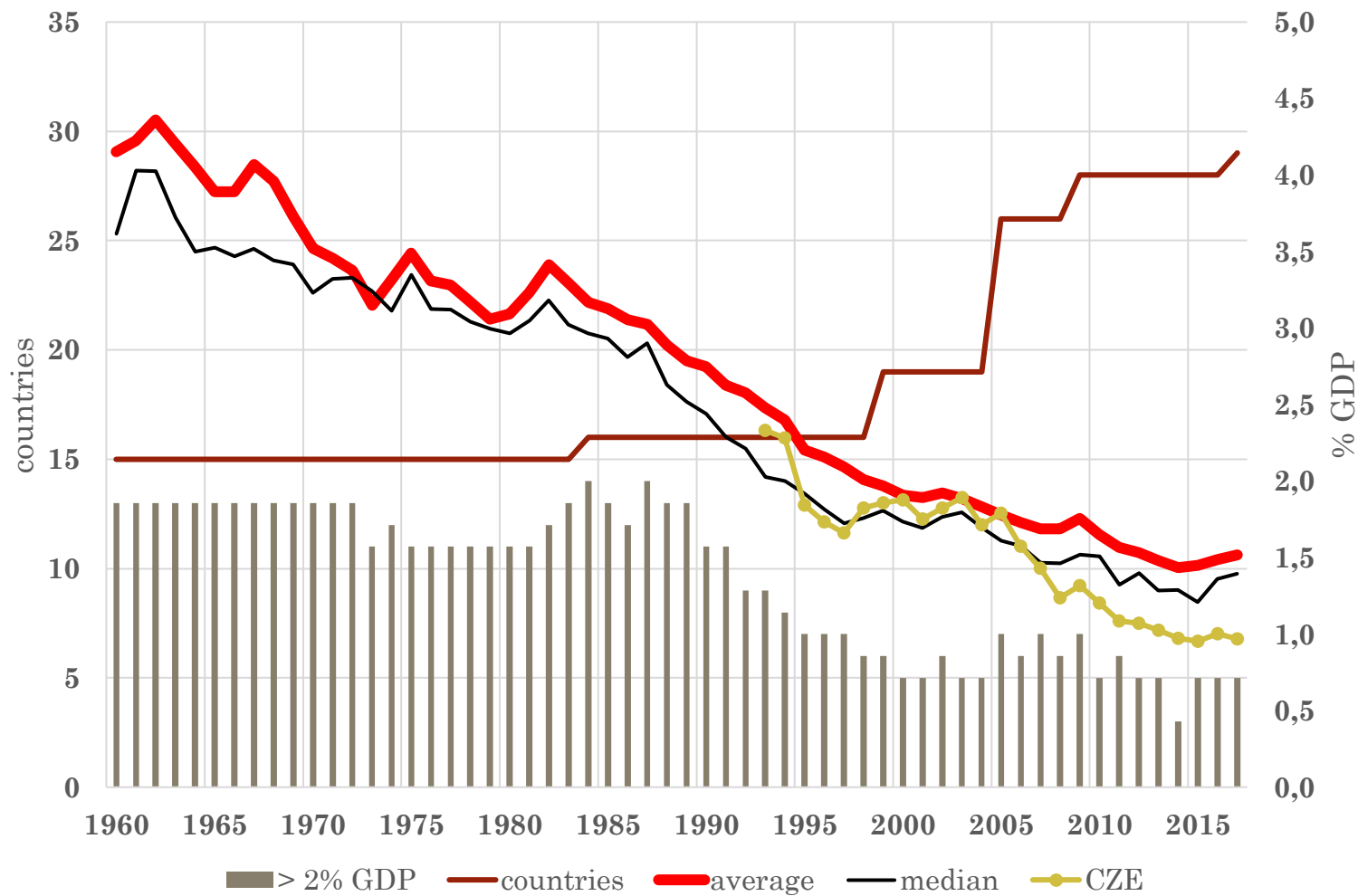
Ekonomika obrany a bezpečnosti

JAS 39 GRIPEN C/D

- pronájem od 1. 1. 2005 do 30. 9. 2015 (19,665 mld. Kč bez DPH), prodloužen do roku 2025
- 12 jednomístných letounů (C) + 2 dvoumístné letouny (D)
- výzbroj a provoz hradí stát
- Air-Policing:
 - 4 měsíce 2009 (Litva, Lotyšsko, Estonsko)
 - 4 měsíce 2012 (Litva, Lotyšsko, Estonsko)
 - 3 měsíce 2014 (Island)
 - 1 měsíc 2015 (Island)
 - 1 měsíc 2016 (Island)
 - 3 měsíce 2019 (Litva, Lotyšsko, Estonsko)

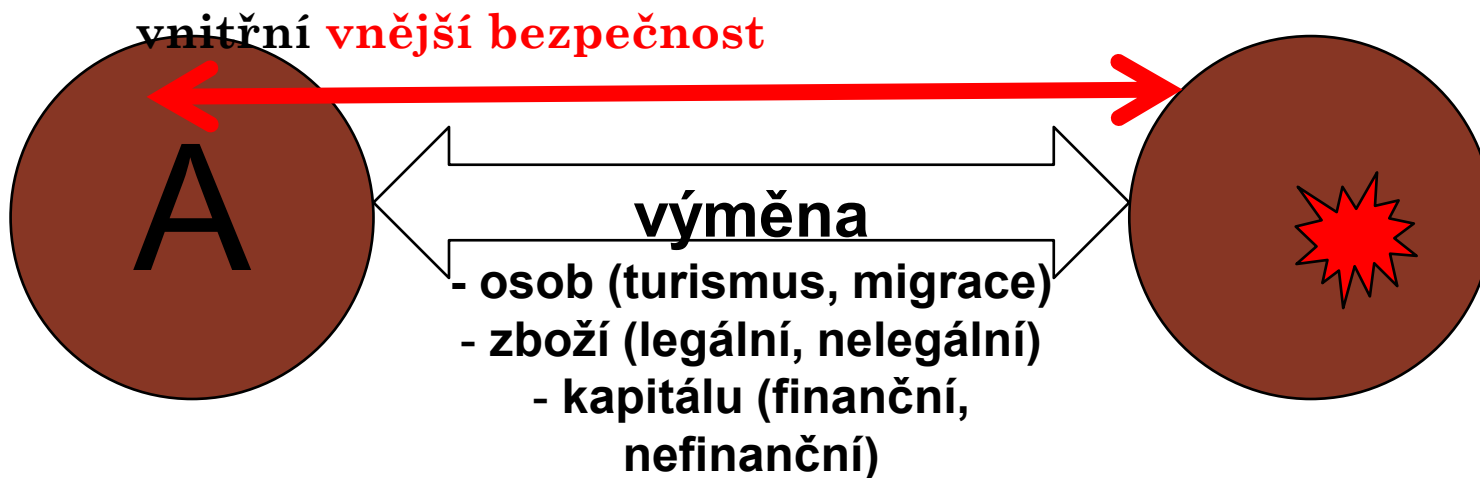
THE PEACE TIME DIVIDEND AND FREE-RIDING

KDE ZAČÍNÁ BEZPEČNOST?

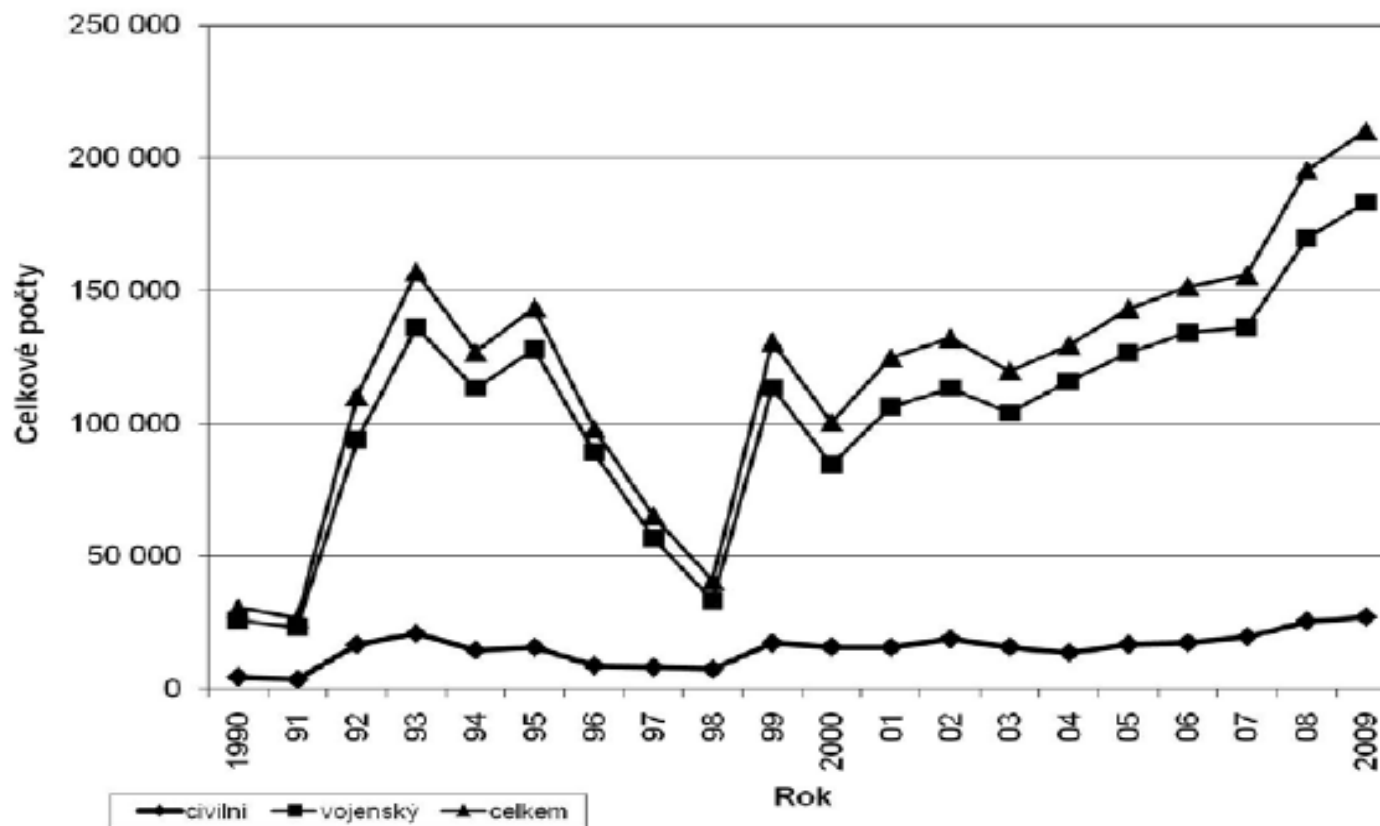
bezpečnostní
sbory

vojáci

Žádný člověk není ostrov sám pro sebe, každý je kus nějakého kontinentu, část nějaké pevniny; jestliže moře spláchne hroudu, je Evropa menší, jako by to byl nějaký mys, jako by to byl statek tvých přátel nebo tvůj: smrtí každého člověka je mne méně, neboť jsem část lidstva. A proto se nikdy nedávej ptát, komu zvoní hrana. Zvoní tobě. – John Donne

GLOBALIZACE BEZPEČNOSTI

Obr. 1: Graf podílu OSN, EU, NATO a OBSE na vývoji celkových počtů vojenského a civilního personálu v misích a operacích

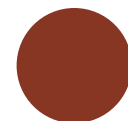
KOMPLIKOVANÁ PODSTATA KRIZÍ

Tabulka 3: Příklad struktury integrované mise OSN

Rozvojové programy OSN (UNDP)	FONDY A PROGRAMY OSN			Rozvojová skupina OSN (UNDG)
	<i>Politická Bezpečnostní</i>	<i>Rozvojová Oblasti integrované mise OSN (struktura)</i>	<i>Vojenská Humanitární</i>	
Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (UNOHCHR)	<i>Právo a zákonnost</i>		<i>Lidská práva</i>	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)
Mezinárodní dětský fond OSN (UNICEF)	<i>Veřejné informace</i>	<i>Civilní záležitosti</i>	<i>Regionální rozvoj</i>	Světový potravinový program (WFP)
Humanitární organizace (HO)	MEZINÁRODNÍ SPOLEČENSTVÍ			Nevládní organizace (NGO)

ZÁVAZEK VEDENÍ OPERACÍ V ZAHRANIČÍ

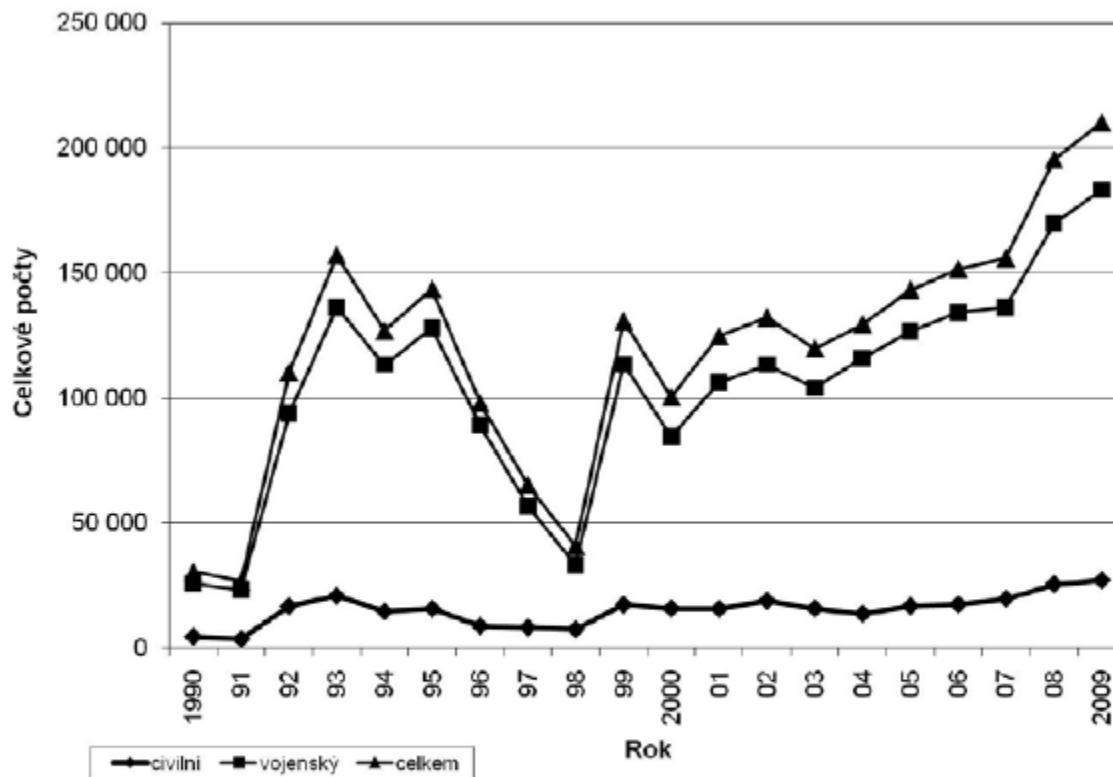
- **Účast ČR v systému mezinárodní bezpečnosti:**
 - OSN (Charta OSN)
 - NATO (čl. 4, 5. Washingtonské smlouvy)
 - EU (EBOP)
 - OBSE
- **Problém kapacit/schopností mezinárodních organizací:**
 - národní příspěvek – jednotky
 - národní příspěvek – peníze

OPERACE (MISE)

- Mezinárodně podporované operace (pod mandátem) – nejde o akt agrese, ale sebeobranu, humanity nebo zajištění stability (veřejný zájem)
- Krizový management: peace-building, peace-keeping, monitoring, rekonstrukce, nation-building, evakuace...
- „Netradiční“ použití vojenské síly (síly a prostředky podle intenzity krize)
- Strategický charakter jevu

GLOBALIZACE BEZPEČNOSTI – PŘENOS NÁKLADŮ

Obr. 1: Graf podílu OSN, EU, NATO a OBSE na vývoji celkových počtů vojenského a civilního personálu v misích a operacích

VEŘEJNÉ VÝDAJE – PŘENOS NÁKLADŮ

Funkce		
veřejné finance	vojenské výdaje (expediční nasazení: neútočná operace)	forma
• alokační	nástup do alokační funkce veřejných financí státu v místě nasazení (zpravidla vnitřní bezpečnost)	Vojenské jednotky (schopnosti) Finanční pomoc (příspěvek do speciálních fondů) Rozvojová pomoc (vzdělávání odborníků)
• distribuční	-	-
• stabilizační	podpora (domácího) vojensko-průmyslového komplexu	Dodávka zboží vytvářející závislost na místě původu (náhradní díly) jako jsou dopravní systémy, investiční celky

KOMPLIKOVANÁ PODSTATA KRIZÍ

Tabulka 3: Příklad struktury integrované mise OSN

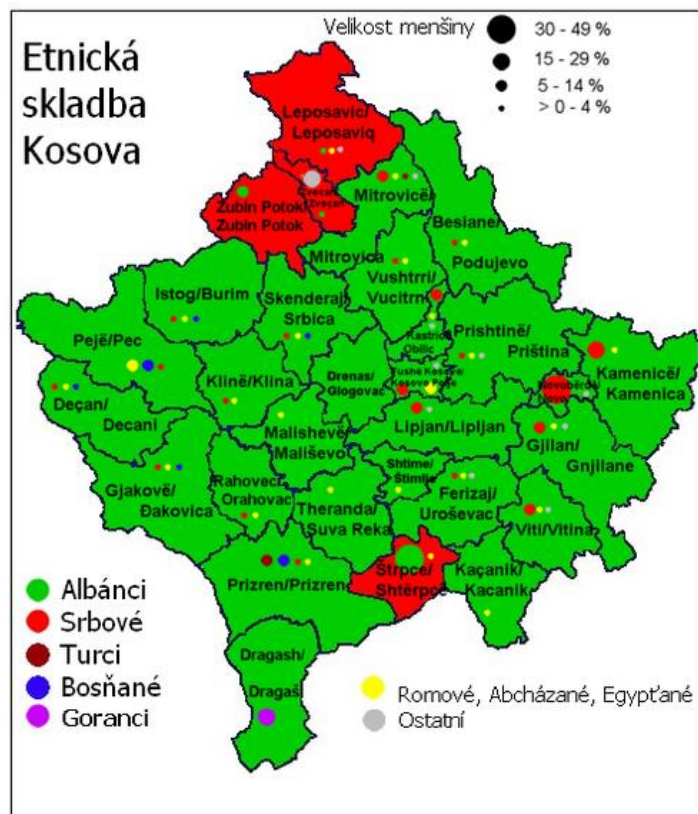
Rozvojové programy OSN (UNDP)	FONDY A PROGRAMY OSN			Rozvojová skupina OSN (UNDG)
	<i>Politická Bezpečnostní</i>	<i>Rozvojová Oblasti integrované mise OSN (struktura)</i>	<i>Vojenská Humanitární</i>	
Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (UNOHCHR)	<i>Právo a zákonnost</i>		<i>Lidská práva</i>	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)
Mezinárodní dětský fond OSN (UNICEF)	<i>Veřejné informace</i>	<i>Civilní záležitosti</i>	<i>Regionální rozvoj</i>	Světový potravinový program (WFP)
Humanitární organizace (HO)	MEZINÁRODNÍ SPOLEČENSTVÍ			Nevládní organizace (NGO)

DODATEČNÉ NÁKLADY PRO ROZVINUTÉ ZEMĚ

- Zátěž pro daňové poplatníky, kteří nevidí výsledky na území svého mateřského státu.
- V jaké fázi se angažovat a jak?
- Problém délky období dodatečné zátěže – 5, 10 50 let?
- Jaký má být spravedlivý klíč pro rozdělení nákladů mezi jednotlivé členy společnosti?

PŘÍPADOVÁ STUDIE: KOSOVO

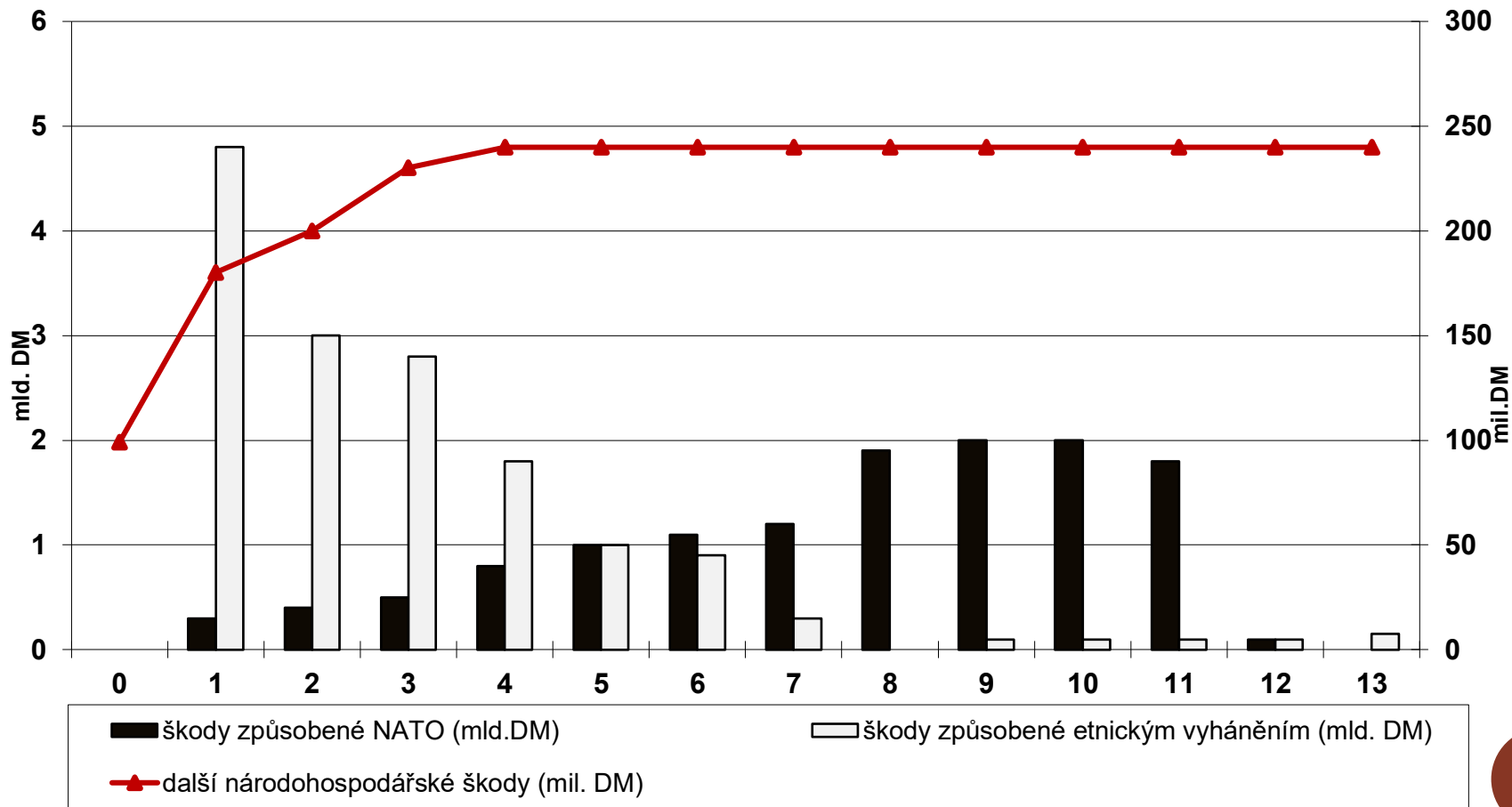
- 1997 – občanská válka mezi UÇK a srbskými jednotkami na území Kosova a Metochije.
- leden 1999 přerod v etnické čistky.
- 24. 3. – 10. 6. 1999 bombardování ze strany NATO zaměřené na vojenské a nevojenské cíle (infrastruktura).

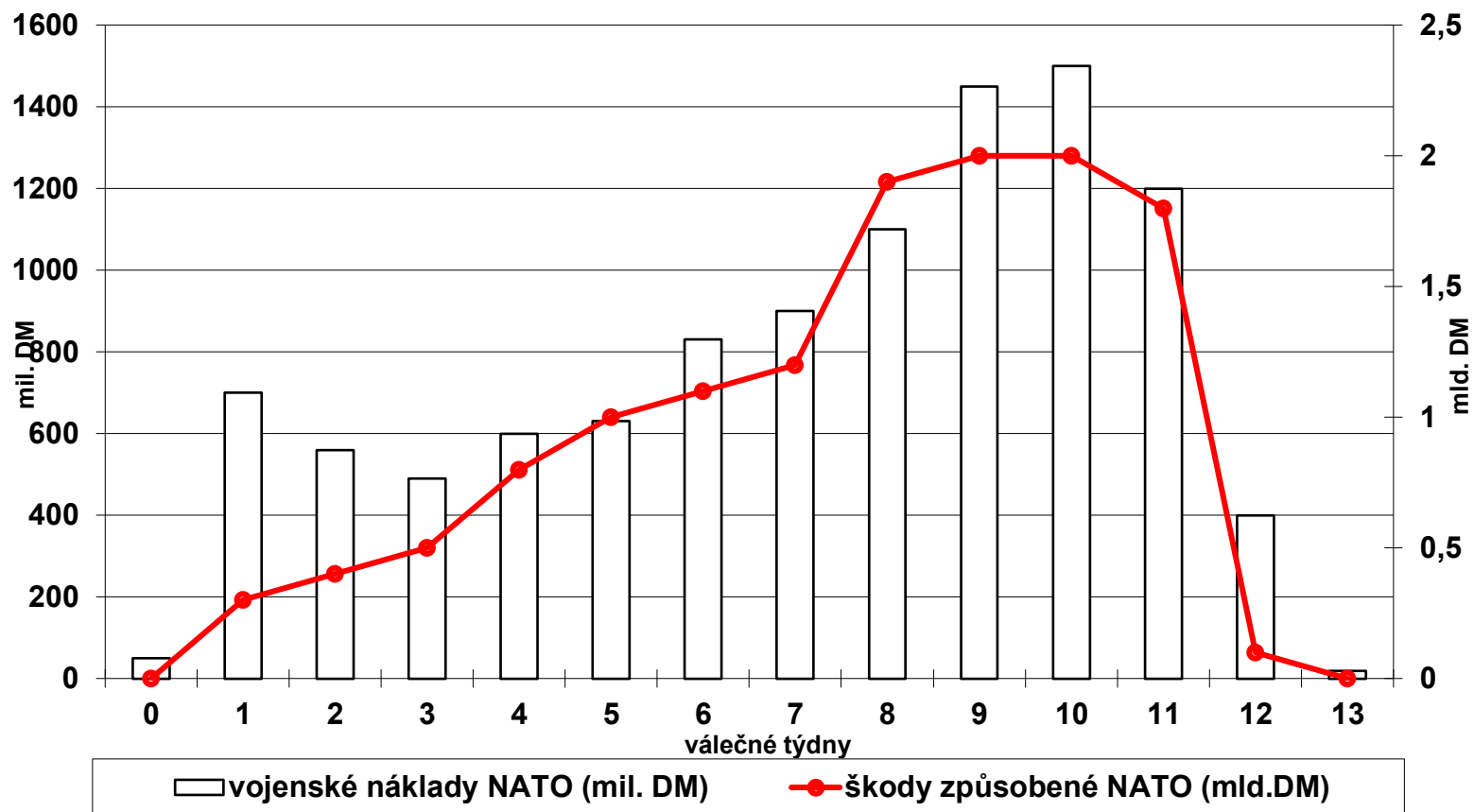
EFEKTY NEBEZPEČNOSTI ÚZEMÍ

- **Boj:** Akce na odstranění příčin vzniku nebezpečí – konflikt (potřeba podpory pro vedení konfliktu: diplomacie, peníze)
- **Útěk:** Opuštění území – efekt sousedství v podobě přenosu nákladů emigrace (utečenci, nemoci, kriminalita, trh práce, extremismus...)

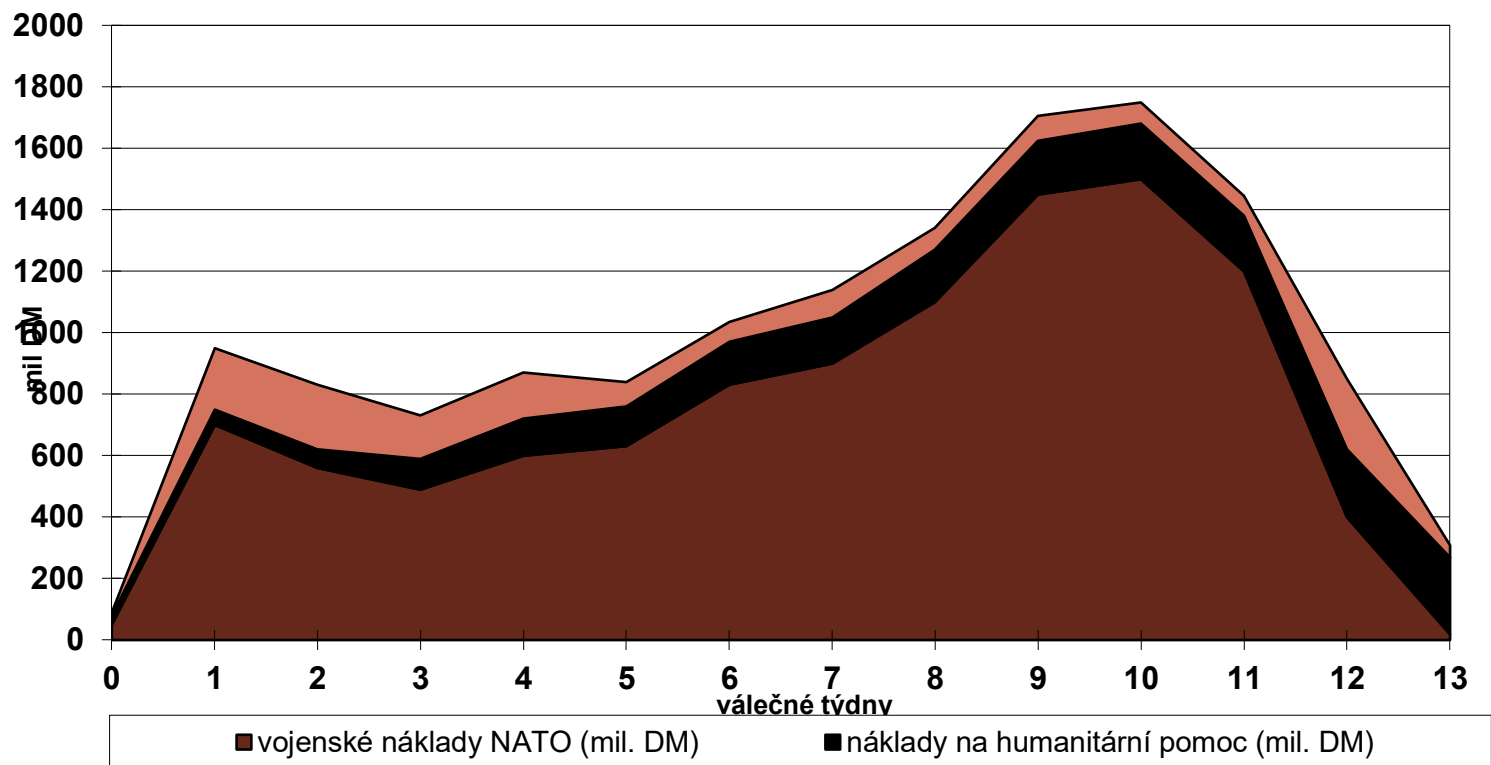
ŠKODY V KOSOVSKÉM KONFLIKTU PODLE HLAVNÍCH PŘÍČIN A DŮSLEDKŮ

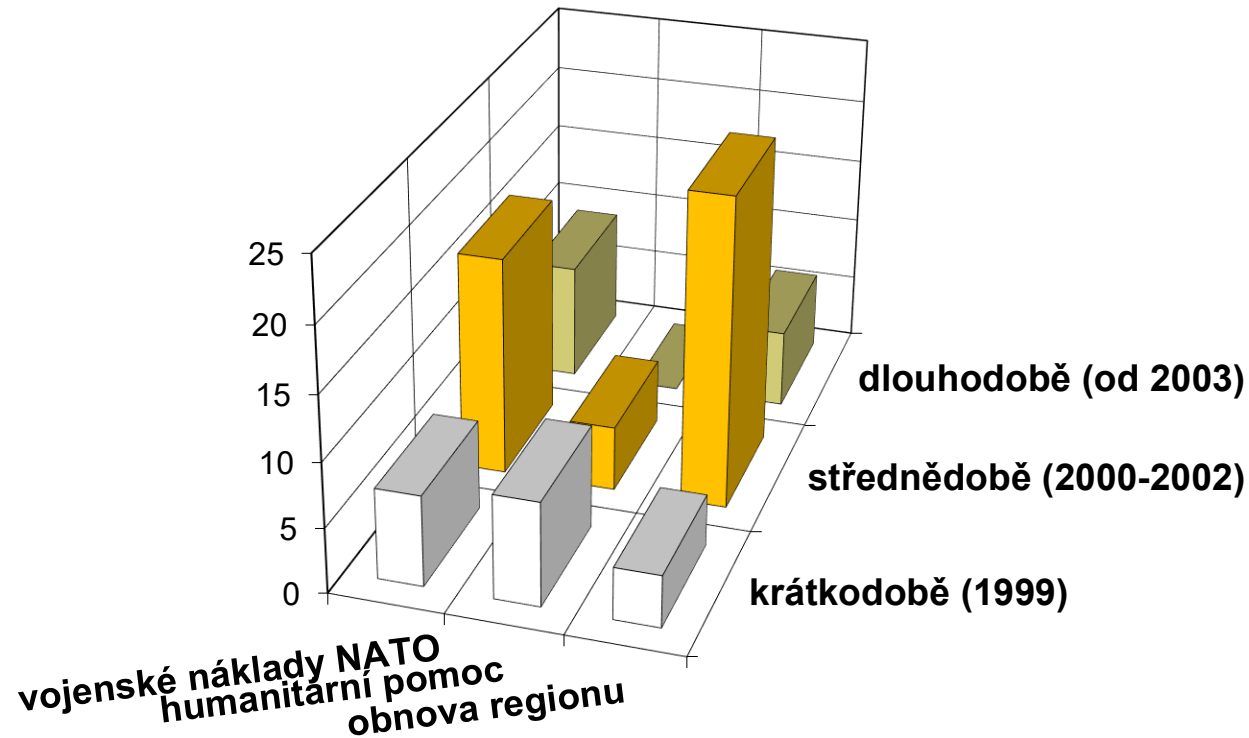
NÁKLADY NATO A ZPŮSOBENÉ ŠKODY NA ÚZEMÍ KOSOVA

NÁKLADY NA KONFLIKT V JEDNOTLIVÝCH TÝDNECH KONFLIKTU

ODHAD NÁKLADŮ V KOSOVSKÉM KONFLIKTU V ROCE 1999 (MLD. DM)

ČESKÁ REPUBLIKA A KOSOVO

- KFOR I: 1999 – 2002
- KFOR II – Česko-Slovenský prapor: 2002 – 2005
- KFOR III – brigáda, task force „Střed“: od 2005
- Prošlo 3700 vojáků
- Účast na HQ KFOR: od 2009

OTÁZKY A ÚKOLY